

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 37

KUKA AUTTAA MEITÄ KUOLEMASSA?

HELSINGIN ESITELMIÄ SYKSYLLÄ 1928
PITÄNYT

PEKKA ERVAST

HELSINGISSÄ 1930
MYSTICA

O. Y. LÄNSI-SUOMEN KIRJAPAINOSSA RAUMALLA 1930

A—o R:lle
kunnioituksella ja kiitollisuudella
Tekijä.

SISÄLLYS:

I.	Usko ja kuolema	Siv.	1
II.	Luonto ja ihmistahto kuoleman valtakunnassa	„	8
III.	Kuoleman kulttuuria	„	16
IV.	Vainajien auttajat	„	22
V.	Kristus ja kuolema	„	28
VI.	Kristuksessa kuoleminen	„	34
VII.	Ruusu-Risti ja kuolema	„	39

I.

USKO JA KUOLEMA.

Kaikissa maailman uskonnoissa on, kuten tiedämme, luvattu ihmisille elämää kuoleman jälkeen, mutta vielä tärkeämpänä seikkana on niissä painostettu sitä palkkaa, joka kuoleman jälkeen tulee niille, jotka uskonnon määritelmien mukaan sitä ansaitsevat. Uskonnot ovat nim. väittäneet, että kun ihminen kuolee, silloin hän onnellisessa tapauksessa saa palkkseen taivaallisen, vieläpä iankaikkisen autuuden. Kaikki uskonnot ovat sentähden katsoneet tätä nykyistä, ruumiillista elämää jonkinlaiseksi valmistukseksi, sillä eihän palkkaa voisi odottaa, jollei ole sitä tavalla tai toisella ansainnut. Uskonnot ovat vedonneet siihen tosiseikkaan, että ihmiset enimmäkseen tässä nykyisessä elämässä kärsivät, eivät saavuta sitä onnea, jota unelmoivat, vaan jäävät sitä vielä kuollessaankin kaipaamaan. Sentähden onni, jonka ihminen niin syvästi tuntee kuuluvan hänelle, saavutetaan kuoleman jälkeen – ei kuitenkaan muutta mutkitta eikä ilman ehtoja, vaan ainoastaan siinä tapauksessa, että ihminen on asianomaisesti valmistanut itsensä fyysisen elämänsä aikana.

Jos tutkimme uskontojen oppeja, ei ainoastaan semmoisina, kuin ne esiintyvät kirkkokunnissa, vaan niitä oppeja, joita uskontojen pyhät kirjat ovat opettaneet, huomaamme yhden läpikäyvän aatteen, joka on sama kaikissa pyhissä kirjoissa, nim. sen, että tämä nykyinen elämä on valmistusta taivaalliseen eli iankaikkiseen elämään, ja valmistusta sanan oikeassa merkityksessä, jos se vietetään hyvin, s.o. siveellisesti ja puhtaasti, ja jos sen aikana noudatetaan, niinkuin voisimme sanoa, epäitsekästä suhdetta toisiin ihmisiin. Jos ihminen siis on hyvä, auttavainen, rehellinen ja pyrkii pois synnistä ja pahasta, silloin hän uskontojen mukaan paraiten valmistaa itseään tulevaa elämää varten. Kuta puhtaammin ja epäitsekkäämmin ihminen osaa elää nykyisessä elämässä, sitä paremmin varustettuna hän astuu kuoleman kynnyksen yli.

Mutta kun ihminen kerran ryhtyy ajattelemaan puhdasta ja epäitsekästä elämää, nousevat vaatimukset hänen eteensä niin suuriksi, että hän joutuu aivan ymmälle: kuinka hän kykenee elämään niin hyvin ja epäitsekkäästi, että voisi odottaa palkkaa kuoleman jälkeen? Tämä probleemi nousee personallisena kysymyksenä jokaisen yksilön eteen, joka yrittää elää täydellistä elämää, mutta se on myöskin noussut kirkkojen eteen käytännöllisenä dogmikysymyksenä. Sentähden uskonnoissa on otettu huomioon tämä ihmisten epätäydellisyys, heidän vaikeutensa saavuttaa siveellistä ihannetta. Kirkot ovat ymmärtäneet, etteivät ihmiset osaa – eivät ainakaan kaikki – elää niin puhtaasti ja hyvin, kuin uskonto heiltä vaatisi. Probleemi on helpommin ratkaistu itämailla, missä aina on uskottu, että ihminen on jälleensyntyvä olento: hän voi jatkaa ponnistuksiaan yhä uusiintuvissa ruumistuksissa, jotka karmallisesti, syysuhteellisesti liittyvät toisiinsa. Mutta itämailla on myöskin teroitettu sitä, ettei ihanne ole muuta kuin vapautumista näkyväisestä elämästä, ruumistusten pyörästä, sangsaarasta päästäkseen nirvaanaan rauhaan. Heillä on siis samalla päämäärä, täydellinen vapautuminen ruumiillisesta elämästä, joka tekee pahan mahdottomaksi. Länsimaisissa uskonnoissa, kristinuskossa ja muhametinuskossa, on tämä probleemi ollut vaikeampi, kun ei ole otettu lukuun jälleensyntymisen mahdollisuutta, vaan on sanottu, että tämä yksi elämä ratkaisee ihmisen kohtalon ikuisiin aikoihin saakka. Kaikissa uskonnoissa muuten pelotetaan ihmisiä niillä rangaistuksilla, helveteillä ja kadotuksilla, jotka uhkaavat ihmistä, jollei hän pelastu pahasta.

Mutta kääntäkäämme nyt huomiomme positiiviseen puoleen, siihen onnen lupaukseen, joka seuraa hyvin vietettyä elämää. Silloin huomaamme, että kaikki uskonnot, sekä nykyiset että ennen olleet, ovat ajatelleet: eikö mitenkään ole autettavissa se seikka, että ihminen ei osaakaan valmistaa itseään pitkin koko elämänsä, vaan antaa päivien mennä ja ajan luisua käsistään? Kaikkiällä onkin yritetty auttaa tätä asiaa, on

uskottu ja uskoteltu, että ihmisen kuoleman hetki tai hänen viimeiset hetkensä ovat erikoisen vakavia, tärkeitä ja vielä sillä tavalla hedelmällisiä, että niistä voi riippua ihmisen kuolemanjälkeinen elämä. Sentähden kirkkoissa on ajateltu, että kunhan ihminen kuolee oikealla, autuaalla tavalla, silloin hänen on hyvä olla kuoleman jälkeen. Katolinen kirkko tarjoaa kuolevalle viimeistä voittoa, herranehtoa, messua, synnintunnustusta, synninpäästöä, – ja sitten, kun nämä kaikki ovat toimitetut rituaalin mukaisesti, on kuoleva ihminen turvassa ja saavuttaa ikuisen autuuden. Samaten on itämailla. Tšibetin pohjois-buddhalainen kirkko muistuttaa paljon katolista kirkkoa; siellä buddhalainen kuolee autuaasti, kun laamat, papit, ovat hänen luonaan ja messuavat, lukevat ääneen pyhistä kirjoista sopivia kohtia ja noudattavat määrättyjä seremonioita. Kun näin tehdään, uskotaan, että buddhalainen kuolee autuaasti, voi nousta vaikkapa nirvaanaan, ainakin voi päästä taivaaseen syntyäkseen uudestaan maan päälle.

Samaten ihminen tässä luterilaisessa kirkossa kuolee autuaasti, jos hän viime hetkellään tekee jonkinlaisen synnin- tai uskontunnustuksen papille, joka sitten antaa hänelle synninpäästön, herranehtoa. Silloin luterilainenkin y.m. protestanttiset kristityt voivat rauhallisella mielellä astua kuoleman kynnyksen yli, heidän on silloin turvallinen olla.

On merkille pantava, että meillä protestantisissa maissa ei käytetä niin paljon seremonioita kuin katolisessa kirkossa, meillä turvaudutaan enemmän uskoon. Sentähden tekee mieli ohimennen kysyä, mitähän Luther tarkoitti sillä, että hän yksinomaan puhui uskosta ja sen tärkeydestä – ei ainoastaan kuoleman hetkellä, vaan läpi koko elämän. Katolisessa kirkossa, josta Luther poikkesi, puhutaan uskosta ja hyvistä töistä, jotka yhdessä valmistavat ihmistä autuutta kohti. Luther puhui ainoastaan uskosta. Mitä hän sillä tarkoitti? Käsittääkseni hän nuoruudessaan alkaessaan suurta uskonpuhdistustyötään, oli tehnyt sen oikean psykologisen huomion, että ihmisen usko on merkittävä voima. Mitä ihminen uskoo, se voi tapahtua. Tänäpäivänä tiedämme tieteellisellä varmuudella, että ihmisen usko voi hänet parantaa: lääkäri antaa hänelle esim. sokeripillereitä, jotka eivät mitään vaikuta tautiin, mutta kun hän ne uskossa nielee, hän paranee. Usko vaikuttaa suggeroivana voimana. Ja ihminen on niin henkevä sielullisena olentona, että hänen sisäinen uskonsa vaikuttaa hänen ruumiiseensa. Äkillinen ilo tai pelko voi tappaa hänet. Jos ihmiselle sanotaan vakavassa tilanteessa: tuossa pikarissa on myrkkyä, sinun on juotava se ja kuoltava – niin hän juotuaan kuolee, vaikka pikarissa olisi marjaveettä. Luther ei ollut tilaisuudessa tekemään yhtä paljon havaintoja kuin me nykyaikana, mutta hän oli saattanut huomata itsensä suhteen yhtä ja toista, hän oli esim. itse saattanut parantua pahoinvoinnista uskolla, ja kyllin lujasti uskoessaan hän oli saattanut voittaa itsessään jonkin moraalisen heikkouden. Hän oli epäilemättä tehnyt tällaisia havaintoja, ja samalla hän oli silloin nähnyt, että usko Jumalaan, itse hyvään elämään, oli välttämätön, jotta hyvillä töillä olisi moraalinen merkitys Jumalan edessä. Jos ihminen teki hyvää, niinkuin katolisessa kirkossa opetettiin, ilman että hänen sisässään oli elävä usko, joka pakotti häntä niihin, niin hyvät työt olivat vain pinnalla, eivätkä lainkaan yhteydessä iankaikkisen hengenelämän kanssa. Sentähden Luther katsoi hyvät työt sinään mitättömiksi autuuden asiassa ja opetti, että hyvät työt seuraavat itsestään uskosta; kun ihmisellä on usko Jumalaan, hyvään, silloin hän tekee töitä, jotka kelpaavat Jumalan, s.o. itse hyvän edessä. Tältä kannalta katsoen emme ihmettele, että Luther tuli panneeksi kaiken painon vain uskolle. Vieläpä voimme täydellä syyllä olettaa Lutherin ajatelleen, että kun uskolla oli niin suuri merkitys ja voima näkyväisessä elämässä, eiköhän sillä voinut olla vaikutusta ja merkitystä kuolemanjälkeisessäkin elämässä, eiköhän usko voinut auttaa ihmistä siinäkin elämässä. Epäilemättä hän siinä kohden saattoi turvautua kirkon traditioon! Eihän hän luopunutkaan itse kristinuskosta, hän vain korjasi muutamia epäkohtia katolisessa kirkossa. Kirkko opetti, että ihmisiä oli autettava viimeisellä hetkellä, ja Luther asetti nyt vain uskon seremonioiden tilalle, mutta ei luopunut siitä oletuksesta, että tällainen puuha kuolevan viime hetkellä voisi olla tärkeä valmistus vainajan elämään kuoleman tuolla puolen.

Tätä kysymystä tahdomme tänään vähän pohtia.

Onko meillä mitään syytä olettaa, että elämän loppuhetkellä tapahtuva mielenmuutos eli kääntymys kaikenlaisine seremonioineen y.m. toimenpiteineen voisi vaikuttaa joihinkin kuolemanjälkeiseen elämään?

Tuskin tämmöistä mielenmuutosta olisi kaikkialla koitettu saada aikaan ja tuskin sitä olisi harjoitettu vuosituhansien aikana, ellei varmasti olisi uskottu, ehkäpä tiedetty, että se jotakin vaikuttaa. Tuommoiset seremoniat eivät varmaankaan ole tyhjästä temmatut, toinen kysymys sitten on, olisiko parempi tulla toimeen ilman niitä vai olisiko muita keinoja. Mutta että niillä on viisaidenkin ihmisten mielestä ollut jotakin merkitystä, siitä voimme olla *a priori* vakuutetut, – muuten ei niitä olisi käytetty.

Kuolemaa on verrattu uneen, unesta on sanottu, että se on kuoleman nuorempi veli, ja itse asiassa on selvä analogia olemassa unen ja kuoleman välillä fyysillisen eli ruumiillisen tajuntamme kannalta. Ihminen illalla maata pannessaan häviää tajuisena olentona pois näkyväisestä elämästä, vasta herätessään seuraavana aamuna hän tulee takaisin tänne näkyväiseen elämään, hän ikäänkuin syntyy tänne jälleen, vaikka tosin tämä jälleensyntyminen ei ole monimutkainen, koska hänellä yhä on sama ruumis, – hän pääsee pian tajuihinsa jatkaakseen eilistä elämäänsä. On kyllä olemassa sukupuuttoon häviäviä alkeellisia rotuja, joilla ei ole yön yli ulottuvaa muistia; he eivät muista, mitä eilen tapahtui, aamulla alkaa heille aina kuin uusi elämä. Tämä on poikkeustapaus, kaikilla muilla ihmisroduilla on selvä muisti, joka kulkee päivästä toiseen. Mutta siitä huolimatta meidän nukkumisemme on itsetietoisesta persoonallisuuden poistumista tästä ruumiillisesta elämästä, ja vasta herääminen on palaamista tänne. Jälleensyntymisen kannalta tämä analogia on silmiinpistävä, sillä ihminen kuollessaan lähtee pois näkyväisestä elämästä, mutta syntyy ajan kuluttua takaisin. Jälleensyntyminen ja taas siirtyminen henkimaailmaan on samaa kuin on päivän työn ja yön levon vaihtelu.

Nyt on pantava merkillle muuan seikka unen suhteen. Nukkuminen ei aina ole yhtä helppoa – päinvastoin: itse uneen pääseminen voi tuottaa vaikeuksia, ihmisellä saattaa olla tauti, jota sanomme insomniaksi eli unettomuudeksi. Levottoman nykyajan ihmisiä tämä tauti suuresti vaivaa, ja sentähden lääketieteemme on keksinyt erilaisia lääkkeitä, pulvereita y.m., joita ottamalla ihminen tyynnyttää hermojaan niin, että hän pääsee uneen. Nämä keksinnöt ovat välttämättömiä sairaustapauksissa. Ihminen ei voisi kestää pitkällisiä ja vaikeita tauteja, ellei hänelle annettaisi keinotekoisesti unta ja hän saisi ikäänkuin hetkeksi kuolla pois tästä näkyväisestä maailmasta. Tietysti hän ei ottaisi koko lääkettä, ellei hän tietäisi varmasti taas heräävänsä.

Itse asiassa saatamme verrata unilääkkeisiin sitä apua, jota uskonnot ovat tahtoneet antaa ihmisille heidän viimeisellä hetkellään. Ihminen on elänyt tässä näkyväisessä maailmassa enimmäkseen muistamatta kuolemaa ja kuolemanjälkeistä elämää, hän on elänyt tämän maailman pyörteissä, tämän elämän viehätöksissä, ja kuolema on ollut hänelle sangen kaukainen asia. Mitä nuorempi ihminen on, sitä mahdottomammalta tuntuu hänestä koko kuolema. Alitajunnassaan hän on saattanut lohduttaa itseään sillä, että jos on jotakin kuoleman jälkeen, näkee sen sitten. Ei ole näin ollen ihmettä, että ihminen joutuu koko lailla levottomaksi, kun kuolema lähestyy. Uskovainenkin, joka kirkonuskon puitteissa on muistanut kuolemanjälkeistä elämää, saattaa joutua ahdistukseen kuoleman lähetessä, muistaessaan, että Jumalan tuomio uhkaa ihmistä, joka ei ole Jumalan edessä puhdas. Sentähden on tavallaan hyvä, että kirkot ovat keksineet joitain kuoleman unilääkkeitä, jotka ovat omiansa rauhoittamaan ihmisen sielua, kääntämään kuolevan mielen pois näkyväisestä elämästä ja kiinnittämään sitä autuaallisiin rauhan ajatuksiin. Kun sitten ihminen kuolinvuoteellaan rauhoittuu, voidaan hänestä kirkkojen ja lahkojen suureksi kunniaksi sanoa: hän kuoli autuaasti, hän on Jumalan luona – tai: hän nukkuu rauhallista unta ja Jumala herättää hänet viimeisenä päivänä. Näin jälkeenjääneet ajattelevat, koska ovat nähneet, että kuoleva ihminen sai lohdutusta ja mielenrauhaa noista messuista, lauluista ja luvuista. Ja vaikkei protestanttisissa kirkkoissa käytetä messua ja laulua niin paljon, vaan turvaudutaan enemmän uskoon, on tulos kuitenkin sama, sillä usko tässä tapauksessa merkitsee, että kuolevan mieli on kääntynyt ylöspäin taivaallisia kohti.

Viimeisellä hetkellä tapahtuvilla seremonioilla on siis sama merkitys kuin unilääkkeillä, mutta toinen kysymys on, onko tämä ollut alkuperäinen tarkoitus. Uskallamme sitä epäillä ja tahdomme vähitellen perustella kantaamme sekä tuoda esille, mitä ajattemme. Ensinnäkin voimme luoda itsellemme yleisvastauksen tarkoitusta koskevaan kysymykseen seuraavasta havainnosta.

Egyptissä on usein tavattu muumioiden arkussa käsikirjoitus, joka puhuu merkillisistä asioista. Koska se on löydetty haudoista, on sitä nimitetty *Kuolleitten kirjaksi*, sen oma nimi on toinen, täällä Euroopassa vain on mainittua nimeä käytetty. Jollei muistini petä, olen kuullut, että ainakin venäläis-katolisessa kirkossa on ollut tapana asettaa jonkinlainen paperi, n.s. kuoleman passi, vainajan kanssa hautaan. Mainitsen tämän sentakia, että se nähtävästi periytyy vanhasta egyptiläisestä tavasta. Samaa tapaa on muuten noudatettu Tibetissäkin buddhalaisten kuolleitten yhteydessä.

Ken nyt näitä pergamentteja lukee ja tutkii, kysyy luonnollisesti itseltään, mikä niiden tarkoitus on ollut. Egyptiläisestä Kuolleitten kirjasta ajattelivat tiedemiehet ensin, että se oli vainajalla jonkinlainen passi (kuten kreikkalaiskatolisilla), joka ohjasi häntä kuolemanjälkeisessä elämässä, mutta sittemmin tultiin myös siihen, että se oli, niinkuin sanotaan, vihkimysrituaali egyptiläisissä mysteριοissa, lauseita ja sanoja, joita on käytetty maan päällä elävien parissa. Kun ihmisiä Egyptin mysteριοissa vihittiin, käytettiin määrättyä rituaalia. Samoin on tänäpäivänä esim. vapaamuurarien seuroissa; kun ihminen vihitaan vapaamuurariksi, tapahtuu vihkimys määrätyn kaavan mukaan, joka olennaisesti on sama eri vapaamuurariseuroissa, vaikka muodoissa saattaa olla eroavaisuuksia. Vapaamuurarit ovat muuten vakuutetut siitä, että heidän rituaalinsa ovat kotoisin Egyptistä, ja tämä traditsioni on puolestaan auttanut tutkijoita ymmärtämään „Kuolleitten kirjaa” ja huomaamaan, että se oli vihkimysrituaali, jota käytettiin mysteριοissa.

Tästä seikasta voimme tehdä huomattavan johtopäätöksen. Mitä nim. n.s. vihkimys on ollut alkuaan? Tänäpäivänä pidetään vapaamuurariutta muraariveljeskunnissa suuressa arvossa, koska se on pyrkimystä hyvään, siveelliseen elämään ja koska ulospäin vapaamuurarien toiminta on hyväntekeväisyyttä. Looshielämässä vapaamuurareille opetetaan ja teroitetaan, että heidän ei ainoastaan tule pyrkiä siveelliseksi, vaan että heidän tulee myös sitä olla. He asettavat itselleen suoranaisia vaatimuksia.

Nyt voimme ymmärtää, että vanhassa Egyptissä ihmiset, jotka pyrkivät mysteριοihin vihittäviksi, eivät saattaneet olla mitä väkeä tahansa, vaan olivat velvolliset täyttämään eräitä edellytyksiä. Heiltä vaadittiin moraalista nuhteettomuutta ja siveellistä voimaa ja heidät asetettiin koetuksille, joiden avulla koeteltiin heidän sielullista tarmoaa ja tasapainoaan — eikä ainoastaan heidän fyysillistä rohkeuttaan, vaikka sekin kuului ohjelmaan. Kun pyrkijä oli uupunut fyysillisten kokeitten jälkeen, hänet vietiin hienosti sisustettuun huoneeseen, jossa hänet pantiin lepäämään pehmeälle patjalle, ja kun hän oli levännyt, tuotiin hänelle hedelmiä ja viinejä, ja ne, jotka toivat, olivat nuoria, kauniita tyttöjä. Sitten tuli vielä tanssijattaria, jotka tanssissaan lähentelivät häntä, kiusaten hänen siveellistä pidättyväisyyttään. Näkymättömästä aukosta kurkistivat papit, ankarasti katsellen ja tarkastaen vihittäväksi pyrkijää, ja vasta jos tutkinnossa havaittiin, että hän täydellisesti hillitsi itsensä eikä silmänräpäyksikään horjahtanut, voitiin hänet ottaa oppilaaksi, jolle opetettiin monenlaisia asioita ja lopuksi vihittiin. Kun siis pyrkijä lopulta sai läpikäydä vihkimysseremonian, oli taattuna edellytyksenä, että hän oli moraalisesti luotettava henkilö. Sentähden „Kuolleitten kirjassa” on hämmästyttäviä ja suorastaan käsittämättömiä kohtia, jos edellytetään, että vainajat siinä puhuvat. M.m. vainaja muka sanoo: „minä en ole varastanut koskaan, en koskaan tehnyt väärin, en koskaan tehnyt syntiä”, — hän pitää pitkiä puheita jumalille, joiden eteen hän suuressa salissa joutuu. Tämän johdosta tulee lukija ajatelleeksi, että siinäpä on erinomainen vainaja, koska uskaltaa kuoleman jälkeen väittää, ettei ole koskaan tehnyt mitään pahaa. Mutta kun otamme huomioon, että „Kuolleitten kirja” on itse asiassa ollut vihkimysrituaali, voimme ymmärtää, että ne ihmiset, jotka mysteριοissa pääsivät vihittäviksi, olivat moraalisesti niin puhdistuneita olentoja, ettei niistä mitään pahaa voinut sanoa.

Vaikka tämän ymmärrämme, meille jää vielä kysymysmerkiksi, mikä lienee ollut tarkoitus sillä, että vihkimysrituaali ja siveellisesti puhtaan ja tietävän ihmisen sanat on kirjoitettuna asetettu vainajan mukana hautaan. Mistä semmoinen tapa lienee saanut alkunsa?

Tekisi mieleni parilla sanalla kosketella erästä metafyyssillistä tosiasiaa. Se, mikä tekee kuolemanjälkeisen elämän aivan toisenlaiseksi kuin tämän näkyväisen, on tietysti, että kuollessa ihminen jättää fyysillisen

elämän. Ihminen on sielullinen olento, hän ajattelee, tuntee ja tahtoo, ja vaikka hän tekee tämän ruumiinsa välityksellä, hän itse, niinkuin aina olen koettanut teroittaa, on toinen kuin tämä ruumis. Kun ihminen kuolee, ei ruumiissa enää ole ajatusta, tuntoa eikä tahtoa, ei sanalla sanoen sielullista elämää jällellä. Niinkauan kuin elämme ruumiissa, elämme sielullisina olentoina, sieluina, ja meidän oma elämämme on tässä sielullisuudessa; jos jotain on olemassa meistä kuoltuamme, ei se voi olla muuta kuin sielullisuutemme, jonka kyllä täytyy olla objektiivinen omalla tavallaan, koska se ei ole sama kuin kaikkeuden elämä, joka on muodoton, iankaikkinen ja ääretön. Ja se, että ihminen voi sanoa „minä”, edellyttää, että hän on muodollinen ja rajoitettu olento. Me ihmiset elämme sielullisina olentoina kuoleman jälkeen, jos yleensä elämme, ja sieluina me myös silloin elämme olosuhteissa, jotka ovat toisenlaisia kuin nämä fyysiset.

Tässä fyysisessä elämässä saamme kokea, että uskomme vaikuttaa suorastaan ruumiiseen. Ajatelkaamme, kuinka paljon uskomme epäilemättä pitäisi saada aikaan kuolemanjälkeisessä elämässä, jossa olemme paljaastaan sielullisia olentoja, tekemisissä ainoastaan tajunnallisten asioiden kanssa. Siellä ei ole tätä karkeaa ruumista. Jos meillä on ruumis siellä, on se „ajatuksista ja tunteista kudottu”, siis tavattoman paljon lähempänä tajuntaa kuin tämä fyysillinen ruumis, – itse asiassa niin lähellä tajuntaa, että ajatus välittömästi vaikuttaa siihen. Ja jos meillä on semmoinen organismi siellä, täytyy se olla meillä nyt jo välittäjänä ruumiin ja sielun välillä. Kun kuolemme, on meistä jällellä tämä välittävä sielullinen ruumis, joka on välittömästi tajunnan yhteydessä, ja sentähden on metafyyssillinen aksiomi, selvä päätelmä, että kun siirrymme tajuusina olentoina tajuudessa käyttövälineessä tajuiseen maailmaan, niin meidän ajatuksemme, meidän uskomme on tuhat kertaa voimakkaampi tuossa maailmassa kuin koskaan tässä.

Itse asiassa kaikki viisaat ovat tämän aina tienneet, se ei ole koskaan ollut heiltä peitetty salaisuus, vaikka me olemme julkisesti vasta noin 150 vuotta magnetismin, hypnotismin ja suggestionin nimellä tunteneet mielikuvituksen suurenmoisen voiman. Miksi eivät siis nuo viisaat olisi sitäkin ajatelleet, että ihmisen kuolemanjälkeistä elämää pitäisi oppia muovailemaan? Kulttuuri on maan päällä sitä, että rakennamme ja kaunistamme tätä maailmaa, viljelemme sitä, edistymme aineellisissa keksinnöissä ja luomme taiteiden avulla kauneutta, jossa emme ainoastaan matki luontoa, vaan ikäänkuin vedämme alas maan päälle taivaallista ihanuutta, jota suurimmat nerot hengessään näkevät silmillään tai kuulevat korvillaan. Koko kulttuurimme on tämän maailman muovailemista, elämän sivistyttämistä, olemassaolon hienontamista, ja paraimmassa tietoisuudessamme pyrimme saamaan maailman semmoiseksi, että kaikki siinä eläisivät onnellisina. Miksi eivät sitten suuret viisaat olisi ajatelleet: „kuolemanjälkeinenkin elämä on sivistytettävä, siitäkin on tehtävä kulttuuria! Onhan ihmisellä voimaa näkymättömän maailman yli: hänen pitää luoda henkimaailmasta jotakin semmoista, että olo ja elämä siellä muuttuu ikävästä sisältörikkaaksi, muuttuu tyhjästä, turhanpäiväisestä ajan viettämisestä hedelmälliseksi ja auttavaksi työksi!”

Näin ovat viisaat varmasti ajatelleet. Tulevissa esitelmissä tahdon koettaa kertoa vähän siitä, mitä tietäjät aikojen aamusta lähtien ovat suunnitelleet kuoleman suhteen n.s. vanhassa liitossa ja kuinka sitten uuden liiton perustaja, Jeesus Kristus, on ajatellut kuolemanjälkeisestä elämästä ja mitä Hän sen hyväksi on tehnyt.

II.

LUONTO JA IHMISTAHTO KUOLEMAN VALTAKUNNASSA.

Ihmiskunnan ja maanpäällisten olojen kehitys tapahtuu luonnollista tietä niin hitaasti, että se on pannut viisaimmat ihmiset ajattelemaan, mitenkä asia olisi korjattavissa. He ovat huomanneet, että se mikä hidastuttaa ihmiskunnan sielullista kehitystä, on, että ihmisillä aina on kulunut kuolemanjälkeinen elämä niin sanoaksemme sivistymättömissä oloissa. Kulttuurillahan tarkoitamme sitä, että ihmisen tahto ja kyky muovailee olosuhteita maan päällä, niin ettei ihmiskunta joudu yksinomaan luonnon varaan. Mutta kuolemanjälkeisessä elämässään on ihmiskunta pitkin matkaa ollut kokonaan luonnon varassa. Ei ole ihmisten puolelta yritetty kultivoida ja sivistyttää kuolemanjälkeistä elämää. Sentähden sielullinen kehitys on ollut verrattain hidasta. Kuolemanjälkeisessä elämässä tulee näet juuri ihmisen sielu kysymykseen. Ihminen ei elä enää henkimaailmassa fyysillisenä, vaan yksinomaan sielullisena olentona. Sielun kehitys on ainoa, joka painaa vaa'assa kuolemanjälkeisessä elämässä. Kun se on jätetty luonnon varaan, emme saata ihmetellä, että viisaat ja hyvää tarkoittavat ihmiset ovat kysymystä pohtineet. Ensinnäkin me ihmisinä elämme suuressa tietämättömyydessä, ei ainoastaan kuolemanjälkeisten tilojen suhteen, vaan myöskin siitä, mikä ihmissielun lopullinen päämäärä on. Puhun ihmisistä yleensä. Semmoiset ihmiset, jotka syystä tai toisesta ovat kehittyneet pitemmälle, ovat saaneet näistä asioista selvää, ja heidän kannaltaan olisi kyllä paljonkin tekemistä.

Tahtoisin ensin yksinkertaisen loogillisesti näyttää, miten voisimme päästä selville ihmiskunnan kuolemanjälkeisestä elämästä. Esitykseni on teoreettinen, mutta asiantuntijat tietävät, missä määrin teoria toteutuu käytännössä.

Viime kerralla mainittiin niitä alhaisella kehitysasteella olevia Austraalian alkuasukkaita, joiden muisti ei ulottunut päivästä toiseen ja joiden laskukyky oli niin pieni, että heidän kielessään ei ollut laskusanoja kuin yhdestä viiteen, — sitten oli vain „monta”. Heidän elämänsä tässä näkyväisessä maailmassa oli kuin jälleensyntymistä joka aamu. Jokainen päivä oli kuin uusi elämä ja vaistomaisesti he jatkoivat edellisen päivän hommia. Heidän vaistonsa toimi, mutta tajuista muistia heillä ei ollut.

Jos ajattelemme tällaisia ihmisiä, jotka eivät muista olleensa olemassa edellisinä päivinä, — mikä olisi yksinkertaisin keino saada heidät tietämään, että on olemassa päivän ja yön vaihtelu? Tietysti se, että heistä joku valvoisi läpi yön. Nyt on otettava huomioon, että he auringon laskiessa tuntevat itsensä voittamattoman väsyneiksi. He eivät jaksa vastustaa unta, vaan ikäänkuin kuolevat pois herätäkseen jälleen vasta seuraavana aamuna. Ei siis saata ajatella, että joku heistä ilman muuta valvoisi, ellei hän sattumalta olisi sairas, mikä taas tuollaisessa luonnon tilassa ei juuri tapahdu. Jos nyt joku meikäläinen menisi heidän luokseen ja sanoisi heille: „Kuulkaa, rakkaat ystävät: Te elätte monta päivää täällä maan päällä. Eilenkin oli eräs niistä päivistä”, — niin mitä he vastaisivat? „Kyllä meillä on hämärä aavistus siitä”, he voisivat sanoa, „kyllä ihminen lienee kuolematon olento. Mutta eihän sitä voi todistaa!”

Mutta jos joku meistä voisi jollain väkinäisellä keinolla pitää yhtä heistä hereillä, niin hän valvottuaan läpi yön ehdottomasti seuraavana aamuna olisi profeetta kansalaistensa keskuudessa, sillä hän voisi todistaa, että ihminen todella elää monta päivää ja todella ennenkin on ollut sama kuin nykyhetkellä. Tämä olisi suurta totuuden julistamista noille toisille alkuasukkaille, mutta luultavasti nämä eivät uskoisi, vaan pitäisivät järjettömänä ja rikollisena sitä veljeä, joka tällaisia hullutuksia rupeaisi puhumaan. Tällainen „herännyt” alkuasukas olisi samassa suhteessa toisiin kuin profeetta nykyaikana, joka sanoisi, että ihmiset ovat eläneet

maan päällä monta kertaa ja luultavasti tulevat vielä elämään. Tällainen profeetta olisi myöskin vaikeassa asemassa nykyisten sivistyneiden ihmisten kesken, esim. täällä Suomessa. Jos profeetta esim. sanoisi: minä muistan selvästi, että olen ollut olemassa maan päällä jo monta kertaa, ja minä uskon varmasti, että tulen tänne takaisin, niin ihmiset yleensä pitäisivät häntä lievimmin sanoen houkkiona: „haaveelliset filosofit uskokoot mitä tahansa, mutta selvä kristinusko sanoo, että asiat on toisin!” Kyllä ihminen, joka puhuisi tällä tavalla jälleensyntymisestä, olisi enemmän tai vähemmän hullujen kirjoissa meidänkin sivistyneitten länsimaalaisten kesken. Kuitenkin on suhde sama. Ihminen, joka kokemuksen perusteella tietää jälleensyntymisestä, on samassa asemassa kuin joku meistä olisi alkuasukkaiden kesken, jotka eivät tiedä elävänsä monta päivää perätysten.

Mikä voisi olla ensimmäinen luonnostaan lankeava ajatus tietäjillä, jotka muistavat edellisen elämänsä? Eiköhän seuraava: Jos saisimme jonkun ihmisen pysymään hereillä elämästä toiseen, silloin kysymys olisi ratkaistul!

Tämä ajatus ei olisi luonnoton, sillä ennen maailmassa miljooneja vuosia sitten jälleensyntyminen tapahtui sangen nopeaan. Teoria oli päinvastoin aivan loogillinen, ja pysyy tänäpäivänä yhtä loogillisena. Jos ihminen voisi pysyä „hereillä”, siis tietoisena elämästä toiseen, hän muistaisi myös olleensa henkimaailmassa ja muistaisi, millainen kuolemanjälkeinen elämä oli.

Todellisuudessa kuolema on ihmisille samanlainen, kuin uni oli alkuasukkaille Austraaliassa. Kun uni auringon laskiessa tuli, eivät he voineet sitä vastustaa. Kun kuoleman hetki lähestyy meitä ihmisiä, niin vastustamattomasti väsymme ja meidät aivankuin vedetään maailmasta pois. Emme saata pysyä tajuissamme. Emme pysy hereillä, tunnemme, että suurempi voima vetää meitä puoleensa. Se on luonnon valta, joka on ylivoimainen. Mutta jos ihminen voisi sitä voimaa vastustaa, jos hän jaksaisi pysyä tajuissaan, silloin hän voittaisi kuoleman. Silloin hän itseasiassa pysyisi tietoisena ja hänen olisi pakko päästä tietoisena myöskin pois fyysisestä ruumiista. Jokainen meistä kyllä kykenee pitämään itsensä hereillä yhden tai useamman yön ja voi tehdä työtä tai mitä muuta tahansa, johon ei kykene nukkuessaan. Hän voi tarkastella toisia nukkuvia, tehden johtopäätöksiä heidän liikkeistään ja puheistaan. Hän voi siis tietää, mitä tapahtuu tässä fyysisessä maailmassa nukkumisen aikana, mutta hän ei kylläkään, ollessaan hereillä tässä fyysisessä maailmassa, osaa seurata, mitä nukkuville toisella puolen tapahtuu. Hän ei osaa muuta nähdä kuin että heidän ruumiinsa on puolitajuttomassa tilassa, heidän itsetietoisensa minänsä ollessa kuin pakosalla. Hän ei saata nähdä, miten on nukkuvan tajunnan laita. Nukkuva itse voi seuraavana aamuna kertoa, että hänen unensa ei ollut tajuton, vaan että hän „näki unia”. Nuo unet ovat saattaneet olla kokolailla merkittäviä, vieläpä profetallisiaakin – ja kuitenkin ruumis on ollut tajuttomana. Tämä seikka itsessään ilmaisee, että jos olemme hereillä läpi yön tässä fyysisessä maailmassa, niin se hereillä olo ei ole varsinaista luonnon voittamista; olemme vain pakottaneet fyysillistä organismiamme olemaan hereillä, mutta emme lainkaan ole päässeet nukkumisen salaisuuden perille, emme tiedä, mitä unet ovat. Jos tahtoisimme päästä unen salaisuuden perille, täytyisi meidän osata olla hereillä toisella tavalla. Meidän täytyisi voida seurata oman tajuntamme kulkua unimaailmaan kadottamatta personallista itsetajuntaamme. Silloin vasta voisimme sanoa todella tietävämmekö, mitä yöllä on tapahtunut.

Samalla tavalla olisi kuoleman suhteen luonnotonta ajatella, että sen salaisuuden perille pääsisimme säilyttämällä tämä fyysillinen tajunta elämästä toiseen. Sehän ei olisi mahdollista. Jos me sitä vaatisimme, vaatisimme, että fyysillinen ruumiimme eläisi ja että aivojemme pitäisi toimia, vaikka kuolevatkin. Silloin kyllä pääsisimme selville (jos tällainen olisi mahdollista) siitä, että synnymme jälleen. Näkisimme toisten ihmisten syntyvän jälleen ja voisimme ehkä huomata, että itsekin saamme uuden ruumiin. Siitä ainoasta tosiseikasta, että synnymme jälleen, pääsisimme tietoon, jos voisimme säilyttää fyysisen valvetajuntamme läpi kuoleman. Mutta emme silloin vielä olisi osanneet mitään havaita elämästä kuoleman jälkeen. Samalla tavalla kuin emme pääse selville siitä, minkälainen on itse unitila, mitä nukkuminen todella on, jos pysymme hereillä läpi yön, samalla tavalla emme pääsisi selville siitä, mitä tapahtuu henkimaailmassa kahden fyysisen elämän välillä, jos vain säilyttäisimme tämän fyysisen valvetajunnan. Jotakin muuta meidän

täytyy saavuttaa itsetietoisuudessamme sekä unitilan että kahden fyysillisen elämän välisen kuolemantilan tutkimiseksi. Joku muu tajunta meidän täytyy saavuttaa kadottamatta silti personallista itsetietoisuuttamme. Itsetietoisina meidän täytyy pysyä, mutta mikä muu tajunta meillä lisäksi pitää olla?

Oikeastaan on väärin puhua uudesta tajunnasta. Tärkeätä juuri on, että vanha tuttu tajuntamme säilyy. Mitä siis kaipaamme? Uutta tajunnan välikappaletta, toisia aivoja, toista ruumista. Tajunta sinään olisi tajuton ja siis olematon, jollei sillä olisi mitään muotoa, jossa ja jonka kautta se ilmenisi. Sellainen tajunta on kyllä olemassa, mutta se on Jumalan tajunta, se on absoluuttinen tajunta. Elävän olennon olemassaolo perustuu siihen, että sen tajunta on sidottu johonkin muotoon, oli se muoto minkälainen tahansa. Se muoto, johon tajuntamme on sidottu fyysillisessä elämässä, on meidän ruumiimme. Tajunta elää koko ruumiissamme, mutta toimii itsetietoisena aivojen kautta. Näin on päivällä. Yön aikana emme nähtävästi käytä isoja aivoja eikä yleensä ruumistakaan, vaikka meillä kyllä on jonkunlainen tietoisuus koko ruumiistamme, sillä jos ruumiillemme mitä tapahtuu, nousee tieto siitä siihen hämärään aivotajuntaan, mikä meillä on yön aikana. Joka tapauksessa emme käytä yön aikana fyysisiä aivojamme niinkuin päivällä, ja sentähden meillä välttämättä täytyy olla joku toinen käyttöväline, joku toinen ruumis, jotkut toiset aivot. Sillä joskin muutamat fysiologit arvelevat, että tajuntamme siirtyy yöksi pikkuaivoihin, ei tämä selitä läheskään kaikkia unimaailmassa tapahtuvia ilmiöitä. Tajuntamme laskeutuu kyllä nukahtaessamme isoista aivoista pikku aivoihin ja selkärankaan päin, mutta se ei pysähdy siihen. Kun todella pääsemme toisen maailman yhteyteen, niinkuin monet ihmiset tietävät unessaan pääsevänsä, emme pysähdy pikkuaivoihin, vaan tajuntamme niistäkin siirtyy ikäänkuin toisiin aivoihin, siihen toiseen käyttövälineeseen, joka on fyysisestä riippumaton. Tulemme täten siihen loogilliseen johtopäätökseen, johon tahdoimme tulla, nim. että ihmisellä välttämättä on sieluruumis, toinen organismi, jota hän käyttää, silloin kun hän vapautuu fyysisestä ruumiista. Sanomme sitä lyhyesti astraaliruumiiksi. Astraaliruumiiseen siirtyy nukkuessa ihmisen tajunta. Jos hän voisi tulla itsetajuikeksi astraaliruumiissaan, silloin hän kykenisi tietoisesti tutkimaan koko nukkumistilaansa, kaikkea sitä, mitä hänelle ja toisille ihmisille nukkuessa tapahtuu.

Kuinka lienee taas kuolemassa? Riittäisikö kuolemassa, että ihmisen tajunta itsetietoisesti siirtyisi astraaliruumiiseen? Riittäisi jonkun aikaa – niinkauan kuin kuolema on unen vanhempi veli. Mutta silmälläpitäen jälleensyntymistä, jolloin syntyy uusi personallisuus, ei vanhan personallisuuden astraaliruumis enää pystyisi seuraamaan asiain kulkua. Silloin itseasiassa täytyisi ihmisen tajunta pukeutua vielä uuteen muotoon, toisin sanoen, vapautua vielä enemmän, tulla vielä korkeampaan tilaan, jotta hän voisi niitä asioita seurata. Onko nyt semmoista ruumista olemassa? Sen täytyisi olla, jos tieto jälleensyntymisestä on saavutettavissa, – ja vanha viisaus ja kokemus sanoo: semmoinen ruumis on olemassa, se on n.s. syy- eli kausaaliruumis – *kaarana shariira*, joksi sitä nimitettiin vanhassa Indiassa. Jos ihmisen tajunta voi pukeutua syy- eli kausaaliruumiiseen, silloin hän osaa seurata tapahtumia kahden syntymän välillä ja tutkia kaikkia asioita kuolemanjälkeisessä elämässä.

Esitettyämme tällä tavalla teorian tiedon saavuttamisesta siirrymme nyt varsinaiseen aiheeseemme, joka koski kysymystä, mitenkä tietäjät ovat ajatelleet, että kuolemanjälkeistä elämää voitaisiin sivistyttää. Tietysti kuolemanjälkeinenkin elämä kultivoituu ja sivistyy sitä myöten kuin ihminen luo kulttuuria näkyväiseen maailmaan. Sentähden kuolemanjälkeinen tila on ihmiskunnan historian kuluessa suuresti muuttunut. Alkuperäisen ihmisen kuolemanjälkeinen elämä, hänen kokemuksensa henkimaailmassa olivat aivan toisenlaisia kuin nykyaikaisen kulttuuri-ihmisen. *Post mortem*-tilat ovat itsestään muuttuneet, vaikka fyysillinen elämämme onkin vain pieni osa siitä elämästä, jonka me aina yhdessä personallisuudessa vietämme. Otamme silloin myös lukuun kuolemanjälkeisen elämän. Fyysillinen elämämme kestää ehkä 70 vuotta, korkeintaan 100 vuotta, mutta kuolemanjälkeinen elämämme on 10 à 20 kertaa pitempi. Kun ihminen jälleensyntyy, saa hän uuden personallisuuden, ja sentähden ei ole järjetöntä ajatella, että jos voitaisiin saada jotain kulttuuria myöskin tuohon pitkään aikaan, joka kuluu ennen uutta syntymistä, voisi ihminen varmasti kehittyä paljon nopeammin.

Kulttuuri kuolemanjälkeisessä elämässä ei tietenkään voisi olla muuta kuin sielullista laatua, sielullista sivistystä, henkistä kehitystä. Sentähden onkin kaikissa uskonnoissa kaikkina aikoina opetettu ihmisille: „pankaa painoa henkisille asioille tässä näkyväisessä elämässä; panka painoa älylliselle kehitykselle ja ennen kaikkea siveelliselle kasvulle tässä näkyväisessä elämässä. Älkää sanoko: mitä merkitsee, koetanko minä olla hyvä ja auttavainen maailmassa, jossa yleensä ollaan pahoja, epäveljellisiä, itsekkäitä ja tuhmia? Älkää sanoko niin, sillä ihminen on ytimeltään eettinen olento. Ihmissielun kehitykselle on äärettömän tärkeää, että hän kokoo niitä aarteita, joita koi ei syö eikä ruoste raiskaa. Ei minkään ulkonaisen syyn tähden. Ei sentähden, että hänelle itselleen kävisi paremmin täällä maan päällä tai kuoleman jälkeen. Ei mistään semmoisesta syystä, vaan sentähden, että totuudella ja hyvällä on itsessään arvonsa. Ihminen elää vain hetken fyysisessä elämässä, sillä itsessään hän on olento, joka kuuluu toiseen maailmaan, ja siinä maailmassa on ainoa merkitys henkisillä arvoilla.”

Kasvattamalla itseään täällä siveellisesti ja henkisesti ihminen tekee kulttuurityötä näkymättömässä maailmassa. Sen olosuhteet paranevat, sitä myöten kuin ihminen täällä edistyy. Sentähden uskonnot teroittavat: Luovu pahasta. Älä murhaa, älä varasta, älä petä, älä valehtelee, älä tee vääryyttä, älä himoitse, älä tee väkivaltaa. Samalla ne kyllä ovat viitanneet siihen, että siveellinen pyrkimys on edullinen ihmisen omalle kuolemanjälkeiselle elämälle. Tietysti nykyään sanomme: olisi alhaista innostaa ihmistä hyvään elämään sentähden, että hänellä sitten olisi hyvä olla kuoleman jälkeen. Se olisi vetoamista itsekkääseen motiiviin, ja pyrkimys kadottaisi eettisen arvonsa. Vähemmin kehittyneille olennoille semmoinen vaikutin saattoi kelvata ja ehkä sillä joskus nytkin on merkitystä. Nykyään materialistinkin kanta tuntuu meistä moraalisemmalta. Käytännöllinen materialisti sanoo: mitä minä välitän kuolemanjälkeisestä elämästä? Uskonnot ovat lastenkamarijuttuja. Pääasia on, että nyt on hyvä olla. Nyt minä tahdon nauttia. Tässä elämässä tahdon olla onnellinen. Kuoleman jälkeen tulkoot sitten kärsimykset, jos niitä yleensä on tullakseen. On luonnollista, että ihminen sokeudessaan ajattelee tällä tavalla.

Mutta hän erehtyy suuresti. Uskonnot eivät ole tähänneet tähän. Papit ja kirkot ovat sillä tavalla puhuneet. Uskonnot eivät ole sitä tarkoittaneet. Ne ovat vain teroittaneet sitä tosiasiaa, että suurimman osan elämäänsä ihminen viettää kuolemansa jälkeen, joten siis hänen luonnollinen elämänsä täytyy olla elämää henkimaailmassa. Ainakin hänen pitäisi olla siinä itsetietoisempi kuin missään muualla, ja sentähden hänen kannattaa varustautua siihen elämään, jossa ei tule kysymykseen painot ja mitat ja rahat ja muut semmoiset, vaan ainoastaan henki ja siveelliset arvot. Ja sitä elämää varten me ihmiset olemme luodut, sitä varten olemme olemassa! Varsinaisessa inhimillisessä elämässämme on arvo ainoastaan sielullisilla ominaisuuksilla, ainoastaan totuudella, hyvällä, kauneudella, ainoastaan aatteilla, joita ei voi laskea markkoissa ja penneissä. Niillä yksin on arvonsa siinä elämässä, jota varten me olemme luodut, siinä elämässä, joka on pysyvää elämää! Ei kukaan kiellä, etteikö tämä näkyväinen elämä ole sangen ohimenevää ja lyhytaikaista. Tätä varten ei meidän kannattaisi olla olemassa. Sentähden on tosi elämämme hengessä ja sen sääntönä on, niinkuin Goethe sanoi: „Edel sei der Mensch, hilfreich und gut.” Siveellinen elämänohjelma on kaiken uskonnollisuuden ydin, kaiken henkisen elämän a ja o. Dogmit ja ahdasmieliset opinkappaleet ovat myöhempää lisäystä. Uskonnot ovat aikojen aamusta lähtien koettaneet edistää kuolemanjälkeisen elämän kulttuuria.

Mutta viisailla tietäjillä on ollut paljon suurempia silmämääriä. He ovat tahtoneet saada aikaan paljon enemmän. Sentähden emme nyt ajattelekkaan uskontoja, vaan sitä Salaisista Veljeskuntaa, joka on kaikkien uskontojen takana. Mitä tämä Salainen Veljeskunta vuosituhansien vieriessä on tahtonut, mitä se on yrittänyt, jotta ihmiskunnan elämä kohoaisi ja nousisi ja jotta erikoisesti kuolemanjälkeinen elämä tulisi kulttuuri-elämäksi?

Veljeskunnan näitä asioita koskevassa työssä voimme selvästi nähdä kaksi virtausta niin sanoaksemme. Toinen on aikojen aamusta lähtien virrannut itse Salaisen Veljeskunnan keskuksesta, sen keskus- eli valkoisesta looshista, ja sen virtauksen heijastuksia ovat kaikki uskonnot. Toinen virtaus taas on kulkenut salaisen veljeskunnan toisista loosheista. Siitä on heijastusta olemassa kaikissa uskonnoissa, ennen kaikkea

juuri kirkoissa ja niiden seremonioissa, siis niissäkin maagillisissa toimituksissa, jotka ovat yhteydessä kuoleman hetken kanssa ja josta meillä oli puhetta viime kerralla. Mutta myöskin on mainittava tässä ohimennen, että katseltuamme näitä molempia asioita joudumme siihen kolmanteen, tavallaan uuteen virtaukseen, joka on alkanut Buddhan ja Kristuksen työn kautta. Sen otamme sitten kolmantena virtauksena puheeksi, mutta se onkin toisenlainen kysymys.

Ymmärtääksemme mihin tähtäämme ja ymmärtääksemme uskontojen ja kirkkojen tarkoituksia, tahdomme luoda silmäyksen kuolemanjälkeiseen elämään sinään, semmoisena kuin se itsestään järjestyy kaikille ihmisille, jotka eivät ole saaneet tai eivät ole ottaneet vastaan apua ei salaisen veljeskunnan keskuslooshista eikä toisista. Tämä katsaus on välttämättä lyhyt, mutta näistä asioista, s.o. kuolemanjälkeisestä elämästä, puhutaan kaikissa nykyaikaisissa teosofisissa kirjoissa. Tahdon vain lyhyesti teroittaa muutamia näkökohtia.

Se mikä kuolemassa on luonnon mukaan suuri tragedia, on, että me ihmiset, jotka fyysillisen elämän aikana olemme ainakin välillisessä yhteydessä ja lainmukaisesti voimme päästä välittömään, tietoiseen yhteyteen korkeamman itsemme kanssa, kadotamme tämän yhteyttä ylläpitävän sillan kuolemassa. Kuolema on itseasiassa vain sitä, että ihminen, joka fyysillisen elämänsä aikana on ollut sidottuna korkeamman itseensä, erotetaan siitä kuolemassa. Se on kuoleman tragedia. Meidät pannaan kuin kahtia. Se ei kylläkään erikoisesti tunnu. Teidän ei tarvitse ajatella pelon sekaisella kauhulla kuolemaa, sillä ei se tunnu. Se on vain luonnon faktumi. Sentähden että kadotamme korkeamman minämme kuolemassa, on meidän kuolemanjälkeinen elämämme pyrkimystä takaisin tämän korkeamman minän luo. Emme näkyväisessäkään elämässä maan päällä ole korkeamman minän yhteydessä ilman muuta, ilman pyrkimystä. Meidän täytyy aina pyrkiä omantunnon tietä korkeamman itsemme yhteyteen. Mutta se voi tapahtua nopeasti. Korkeamman minän valo ei ole kaukana meistä, se piilee sydämessämme. Vilpittön ja harras pyrkimys avaa meille portit valon valtakuntaan. Mutta kuoleman jälkeen voi kulua satoja vuosia tähän pyrkimykseen. Lopulta ihminen kuitenkin kuolemanjälkeisessä elämässä saavuttaa tämän yhteyden korkeamman itsensä kanssa, mutta usein niin suurten ponnistusten perästä, että melkein koko mennyt personallisuus haihtuu. Hänen on näet täytynyt luopua kokonaan itsekkyydestään, — eikä silloin aina ole paljonkaan jälellä personallisesta ihmisestä. Sentähden emme syntyessämme uudestaan maanpäälle muista mitään menneisyydestämme. Meillä on vallan uusi sielullinen personallisuus. Taas olemme tilaisuudessa pyrkimään yhteyteen korkeamman itsemme kanssa, — mutta uudessa personallisuudessa, koska kadotimme vanhan kuolemanjälkeisessä elämässä pyrkiessämme sen korkeamman minän luo, josta meidät erotettiin kuolemassa.

Tämmöinen on sääntö, ja se on tärkeä pitää mielessä. Asiat on tässä esitetty korkeamman minän kannalta, ei personallisuuden. Jos katselemme kuolemanjälkeistä elämää ilmiöllisesti, s.o. siltä kannalta miltä se näyttää personallisen minän silmissä, tuntuu kaikki olevan hyvin. Katsokaamme.

Miten on kuolemassa? Meidän ei tarvitse viipyä itse kuoleman hetkessä, sillä tiedätte teosofisista luvuistanne ja ehkä muutenkin, että kun ihmisen tajunta nousee aivojen n.s. eetteripuoleen, katselee hän koko mennyttä elämänsä puolueettoman objektiivisesti. Hänen tunteitaan ei mikään liikuta. Hän arvostelee ankarasti personallisuutensa mennyttä elämää, sen kaikkia tekoja, ajatuksia ja tunteita. Tämä tapahtuu lyhyessä ajassa ja nopeasti. Se on juhlallinen hetki, ja sentähden ei pidä kuolevaa häiritä. Ruumis on voinut käydä jo kylmäksi, mutta todellisuudessa ihminen vielä on eetteriaivoissaan, ajatellen mennyttä elämänsä. Vasta tämän loputtua hän jättää fyysillisen ruumiinsa, ollen vielä eetteriverhossaan. Ja vietettyään jonkun aikaa tässä välitilassa hän hetkeksi kadottaa tajuntansa herätäkseen sitten astraaliruumiissa.

Kuta enemmän kulttuuri on mennyt eteenpäin, kuta enemmän ihmiskunta on kasvanut itsetietoisuudessa, sitä enemmän ihmisyksilö vetää hienointa eetteriä mukaansa astraaliruumiiseen, ja tämä tekee hänelle mahdolliseksi säilyttää vanha personallinen tajuntansa. Nykyaikaisessa kulttuurissa esim.

voimme huomata, että useat vainajat elävät näkymättömässä maailmassa verrattain hereillä. Ensin he viettävät jonkun aikaa vanhoissa maanpäällisissä oloissaan. He kulkevat omassa kodissaan. He eivät tule ajatelleeksi, että he ovat vainajia. He vaistomaisesti välttävät katsomasta kuolleeseen fyysilliseen ruumiiseensa. He menevät omiaan tervehtimään ja ihmettelevät heidän suruaan. Nähdessään omaistensa itkevän he säikähtävät ja ajattelevat: „Mitä on minulle tapahtunut”? Heistä näet tuntuu, että omaiset itkevät juuri heitä. Silloin heille selviää, että ovat kuolleet: „Aa, rakkaani luulevat, että minua ei ole olemassa.” Ja he koettavat selittää omaisilleen: „Älkää itkekö. Minä olen täällä ja minä olen terve ja iloinen. Mitä te oikeastaan itkette?” Mutta omaiset eivät kuule mitään.

Välistä vainaja seuraa omaa hautaustaan. Hän panee merkille, mitä siellä tapahtuu, onko paljon puheita, paljon kukkia ja seppeleitä. Ehkä hän hymyilee tuolle kaikelle, niinkuin hän olisi tehnyt maallisen elämänsäkin aikana. Mutta ihmeellistä kyllä vainajatkkin usein ovat juhllaisuuksista mielissään. Kun hautajaiset ovat ohitse ja kun lähimmät omaiset eivät häntä kuitenkaan huomaa, tarrautuu vainaja yhä enemmän kiinni vanhaan personallisuuteensa, sen pyrkimykset, halut, harrastukset alkavat hänessä elää, ja hän lähtee etsimään niille tyydytystä. Hän elää kyllä jo astraali- eli henkimaailmassa, mutta voi astua takaisin maapallon piiriin koska tahansa, ja tämä oloila voi kestää verrattain kauan. Varsinkin nykyaikaisissa kulttuurioloissa, jolloin spiritistisiä mediumeja on yllin kyllin, voi vainajia suuressa määrin houkutella halu päästä uudestaan yhteyteen fyysillisen elämän kanssa. Joskus tämä voi olla hyvää ja tärkeätä vainajalle, joka tahtois sanoa jotakin. Mutta se seikka, että täältä käsin koetamme saada aikaan kosketusta henkimaailman kanssa, houkuttelee vainajia, jotka eivät muuten tulisi sitä ajatelleeksi, pyrkimään vielä yhteyteen näkyväisen ihmismaailman kanssa, ja silloin monet vähäpätöiset ominaisuudet kuten turhamaisuus ja kunnianhimo voivat heissä herätä, niin että pyrkivät ilmestymään seanseissa. Tietysti jalojakin tunteita on mukana. Useat vainajat todella haluavat auttaa „eläviä” ilmoittamalla, että henkimaailma on olemassa. Näissä kulttuurioloissa on elämä kuoleman jälkeen komplisoitua ja venyvää laatua. Sentähden voi kestää verrattain kauan, ennenkuin vainaja siirtyy pois siitä henkipiiristä, joka on yhteydessä fyysillisen maailman kanssa. Mutta lopulta jokainen vainaja huomaa edessään jotakin houkuttelevaa ja käskevää. Muutamalle se voi näyttää ja tuntua tulipalolta, jota kohden hän tietää täytyvänsä mennä. Silloin itse asiassa varsinainen tuonelan elämä eli kiirastuli häntä odottaa.

Samalla se on sitä, että hän pyrkii korkeamman minänsä yhteyteen. Hänelle on tullut hetkiä, jolloin hän on tuntenut, kuinka kaikki on kuvaamattoman ikävää. Hän tahtois tehdä työtä ja olla hyödyksi ja hyvä jollain tavalla. Nyt hän aavistaa, että parempi elämä odottaa tuon tuliesiripun takana, tuon erämaan takana tai noiden vuorien takana. Kiirastuli se vetää häntä puoleensa, ja taivas on sen takana. Hänen täytyy luonnon pakosta mennä puhdistustuleen, piina ja kärsimys alkavat, sillä riippuen siitä, missä määrin ihminen on alemman itsensä pauloissa ollut, on kuoleman kiirastuli hänelle vaikea.

Mutta tämän puhdistustulen läpi hänen täytyy käydä, ennenkuin hän joutuu taivaaseen. Taivaselämä on ihmisen varsinainen kuolemanjälkeinen elämä, ja taivas on koko ajan pyrkimystä korkeamman minän yhteyteen hyvän merkeissä. Mitä hän on maallisen elämänsä aikana hyvää tahtonut, on hänen rinnallaan taivaselämässä. Hänen oma personallinen tajuntansa tulee kuten sanottu yhä ohuemmaksi ja läpinäkyvämmäksi. Se kirkkaus, se totuuden valo, se kauneus, mikä hänet vetää puoleensa siellä, on niin valtava, että hän ikäänkuin nukahtaa pois omasta itsestään.

Ja taivaselämän perästä ihminen syntyy uudestaan maan päälle.

Tämä on luonnon määräämä kohtalo ihmiselle kuoleman jälkeen, ja nyt tehtäväksemme jää tutkia, millaisiksi Salainen Veljeskunta on koettanut näitä asioita muovaila.

III.

KUOLEMAN KULTTUURIA.

Salainen Veljeskunta kiinnitti alusta lähtien huomionsa siihen seikkaan, että ihminen kuollessaan kadottaa välittömän yhteytensä korkeamman itsensä kanssa. Sanoohan Jeesuskin evankeliumissa: „Nyt on otollinen aika. Vaeltakaa niin kauan kuin teillä valo on, ettei yö teitä yllättäisi pimeyden tähden.” Valo, josta Jeesus tässä mainitsee, on juuri korkeamman itsemme eli minämme valo. Tämä valo on saavutettavissa fyysillisen elämän aikana, sillä kuoleman jälkeen ei meillä enää ole välitöntä kanavaa tuohon valoon. Kaikki edistyminen, sekä henkinen että aineellinen kulttuuri, niin hyvin täällä kuin kuolemanjälkeisessä elämässä, riippuu juuri siitä, että ihminen on ainakin välillisessä yhteydessä korkeamman itsensä kanssa. Fyysillisessä elämässä olemme sitä tietämättämme, sillä ei mitään kulttuuria syntyisi, jollei ihminen tietämättään kantaisi Jumalaa sisässään. Hän ei muuten voisi mihinkään hyvään uskoa, ei palvella aatetta, ei unohtaa itsensä ja monet kärsimyksensä tehdäkseen jotakin ihmiskunnan hyväksi, — hän ei voisi kulttuuria luoda. Mutta tietoisesti hän ei tunne tätä Jumalaa sisässään, ja sentähden ovat uskonnot opettaneet, että ihmisen pitäisi pyrkiä valoon, s.o. tietoiseen yhteyteen sisäisen Jumalan eli Vapahtajan kanssa. Ainoastaan Hänessä on valo ja ainoastaan Hän ratkaisee elämän ja kuoleman salaisuudet.

Kun Salainen Veljeskunta aikojen aamuna seisoi tuon kysymyksen edessä, se ajatteli: ihminen on saatava yhteyteen todellisen, korkeamman itsensä kanssa. Jos yhteys saadaan aikaan täällä taikka kuoleman tuolla puolen, tässä tai toisessa maailmassa, on hänen elämänsä turvattu, hänen henkinen edistymisensä taattu, hänen kuolemattomuutensa varma.

Mutta ensin pieni poikkeus aiheesta. Mikä on tuo Salainen, Pyhä Veljeskunta, jonka jäsenet ovat niin viisaat, että ovat voineet katsella ihmisiä näin ylhäältä, miltei Jumalan silmillä? Nämä viisaat tietäjät eivät luonnollisesti alussa olleet ihmisiä meidän ihmiskunnastamme, sillä kuinka meidän ihmiskuntamme olisi voinut synnyttää niin ylhäisiä olentoja, kun se oli itse aivan lapsuuden tilassa? Alkuperäiset viisaat tulivat toisesta, kehittyneemmästä tähdestä, ja perustivat sen Pyhän Veljeskunnan, jonka työnä on ollut ihmiskunnan henkinen kasvattaminen. Kerrotaan, että Gotama Buddha puoli kolmattatuhatta vuotta sitten oli ensimmäinen ihminen, joka saavutti korkean aseman tässä Veljeskunnassa. Muut ihmiset, jotka ovat joutuneet kosketukseen Salaisen Veljeskunnan kanssa, ovat saaneet tyytyä pienempiin tehtäviin siellä, lukuunottamatta Jeesus Kristusta, jonka asema on perin omituinen ja omalaatuinen.

Salainen Veljeskunta oli siis joukko muualta tulleita ihmisolentoja, jotka saattoivat katsella ihmisiä sieluina eli henkiolentoina ja pohtia, mikä ihmiskunnalle olisi hyvä ja millä tavalla sen sisäistä kasvua voitaisiin edistää. Ohimennen täytyy huomauttaa, että ne, jotka eivät saata järjellisenä otaksumana hyväksyä Salaisen Veljeskunnan olemassaoloa, heidän täytyy odottaa, kunnes kokemuksesta pääsevät siitä selville.

Kun siis Salainen Veljeskunta pohti kysymystä, miten ihmisiä olisi autettava kuoleman suhteen, voimme erottaa kuten viime kerralla mainittiin kaksi virtausta eli kaksi keinoa, jotka tuo Veljeskunta otti huomioon. Mutta meidän tulee lisätä, että varsinaisen Veljeskunnan kannalta ei voi puhua kuin toisesta näistä keinoista, siitä, jota itse keskuslooshi rupesti käyttämään. Toinen keino johtui muutamista syrjä- eli rajaloosheista ja heidän tietäjistään, jotka eivät olleet yhtä korkealla kehityksessä ja viisaudessa kuin keskuslooshiin jäsenet, vaikka myös olivat täynnä halua auttaa ihmisveljiä. Ensimmäinen keino, se, jonka keskuslooshi otti käytäntöön ja joka siis on itse Salaisen Veljeskunnan hyväksymä kasvatustapa, ei ole mikään erillinen yksistään kuolemaa silmälläpitävä keino, vaan yhtä sen vanhan, iankaikkisen näkökannan kanssa, että ihmisten kasvatusta on verrattava kalastukseen: on heitettävä ikäänkuin kalastusverkko ihmisten

keskelle ja vedettävä lähelle Veljeskuntaa ne ihmiset, jotka siihen tarttuvat. Toisin sanoen on kasvatettava tehokkaammin ainoastaan niitä valistuneita ihmisiä, jotka itse tahtovat kasvattaa itseään. Salainen Veljeskunta ei hyväksy mitään keinotekoisia tapoja, joiden avulla ikäänkuin sysättäisiin ihmisiä eteenpäin, ilman että he itse ovat mukana omalla tahdollaan. Salaisen Veljeskunnan kannalta ei ole mitään muuta mahdollista kasvatuskeinoa kuin se, että ihmisille huudetaan: kasvattakaa itseänne! ja osoitetaan syy; miksi itsekasvatus on tarpeellinen. Joka tahtoo kasvattaa itseään, hän joutuu Veljeskunnan huolenpidon alaiseksi. Lapsia kasvatamme puoli pakolla, panemme heidät kouluun lukemaan, ja lapset ovat kiitollisia siitä myöhemmin, sillä pieninä eivät osaa arvostella mitään. Mutta kun on silmämääränä sielullisesti täysikäisten ihmisten henkinen edistys, ei voi tulla mikään pakko kysymykseen, vaan vapaaehtoisuus. Uskonnot ovat koettaneet henkistä väkivaltaa, ne ovat keksineet keinoja, millä ihmisiä saisi puoli pakolla hyväksymään Jumalan ja joutumaan taivaaseen. Mutta siinä ei ole onnistuttu. Kirkkojen täytyy ymmärtää, että henkisessä elämässä vallitsee ehdoton vapaus, siinä ei voi muuta kuin viehättää, opettaa, avata silmiä näkemään näköaloja. Ihmisen itsensä täytyy päättää, tahtooko hän mennä eteenpäin moraalisesti ja intellektuaalisesti.

Sentähden Salainen Veljeskunta kuoleman kysymyksenkin yhteydessä ei ole voinut tehdä muuta kuin vedota ihmisiin. Sentähden pyhissä kirjoissa toistuu alinomaa kehotus: „herätkää, muuttakaa mielenne!” Tämä vanha huuto kaikuu meille Indiasta, kun menemme kauas historiassa taaksepäin: „herätkää, nousee ja etsikää guruja!” Ja aina on ollut ja on yksilöitä, jotka kuulevat tuon huudon, tulkoon se vaikka kuiskauksena heidän luokseen. He hyväksyvät sen, ihastuvat ja etsivät niitä viisaita opettajia, jotka voivat heitä neuvoa.

Muinaisina aikoina kansa tiesi, missä näitä viisaita oli. Indiassa oli mentävä viidakkoihin, siellä istuivat joogit, ja huhu puhui jostakin luostarista metsän siimeksessä tai vuorella, johon etsijäin piti mennä. Myöhemmin oli puoljulkisia mysteριοita Egyptissä, Kreikassa, Roomassa y.m.

Kun muinaisina aikoina etsijä löysi opettajan, pani tämä viisas tietäjä hänet ensimmäiselle koetukselle lähettämällä hänet vuosikausiksi maailmaan ja käskien tulemaan esim. viiden vuoden perästä takaisin. Kestettyään tämän koetuksen pääsi pyrkijä kokelaaksi, joka sai asua metsässä ja harjoitella askeesia opettajan valvonnan alla. Päiväjärjestykseen kuuluivat monimutkaiset hengitysharjoitukset, niukka ravinto, tottuminen kylmään ja kuumaan, valvomiseen ja väsymykseen, jotka kaikki oli voitettava mielessä ja kestävä ruumiissa.

Kun guru vuosien kuluttua huomasi, että kokelaasta oli toivoa, vietiin tämä paaston jälkeen yksinäiseen luolaan, jossa käskettiin viipymään ja olemaan koko aika nukkumatta; ja valvoessaan tuli hänen säilyttää mielenmalttinsa, rohkeutensa ja tasapainonsa, näkipä mitä tahansa, sillä nyt hänelle näytettäisiin kuoleman salaisuudet. Luola oli yksinäinen ja pimeä, oppilas vakavalla mielellä. Näkymättömästä maailmasta päin opettaja esitti hänelle selvissä, fyysillisille silmille näkyvissä näyissä koko kuoleman prosessin ja kuolemanjälkeisen elämän. Tämä tapahtui seuraavaan tapaan. Oppilas näki äkkiä ikäänkuin jonkun kuolevan, hän joutui kuolinvuoteen ääreen ja katseli siellä hämmästykseseen, kuinka kuolevan fyysisestä ruumiista nousi sumun tapainen olento, joka vähitellen kiteytyi vainajan näköiseksi. Ja oppilas tiesi: kuolleen sielu jättää ruumiin. Mutta tämän tapahduttua muuttui itse katseleminen toiseksi. Oppilas, joka istui luolassa, huomasi itse olevansa tuo kuolleen sielu, tuo vainaja, joka lähti tuntemattomia kohtaloita kohti. Ja sitten hän sai tuntea ikäänkuin omassa itsessään, mitä kaikkea tapahtui kuoleman jälkeen. Ensin hänet vietiin kuoleman- eli tuonenvirran poikki, ja siellä oli olentoja, jotka häntä seurasivat, auttoivat ja puolsivat. Päästyään yli tuonenvirran hän joutui yksinänsä erämaahan, jossa häntä alkoi ahdistaa toinen villieläin toisensa jälkeen, hänen kimppuunsa syöksi peto pedon perästä. Jos oppilas silloin pelästy, antoi opettaja hänen heti kadottaa tajuntansa ja herätä fyysisessä, pimeässä luolassa. Mutta jos hän pysyi itsensä herrana, niinkuin oli saanut oppia pitkin askeesiaikaansa, ei hän pelästynyt, vaan muisti, että peto oli sanalla voitettava, piti vain muistaa kunkin eläimen syntyjana-loitsu ja oman opettajan nimi. Paljastaan pyhän opettajan nimen lausuminen sai villipedon pysähtymään. Mutta syntyjana karkoitti pedon kokonaan. Oppilas kuitenkin väsähti sielussaan, sillä jos hän sai yhden pedon taltutetuksi, toinen hyökkäsi hänen kimppuunsa, vaarojen torjuminen oli yhtämittaista ponnistusta. Ja pedot kävivät yhä hirmuisemmiksi ja

vaarallisemmiksi. Ensin läpikäytiin fyysillisen maailman fauna: käärmeet, krokodiilit, apinat, tiikerit, leijonat y.m., mutta sitten alkoi esiintyä hirviöitä, joiden vastineita ei ollut tässä fyysisessä maailmassa, paljon ilkeämpiä, rumempia, julmempia kuin mitkään „elävät” raatelevaiset: petoja, joilla oli monta päätä, lukemattomia jalkoja, tuhansia kiiluvia silmiä j.n.e. Oli liskoja, oli matoja, kuvaamattoman limaisia ja ilkeitä, oli tulta suitsuavia lohikäärmeitä y.m. kauhuja. Nämä näyt olivat omiansa säikäyttämään rohkeatakin oppilasta, – ja onnellinen hän, joka lopulta voitti kaikki ja palautti rauhan ympärilleen. Silloin hän astui valoon ja tunsu, että nyt hän löytää oman sielunsa, sen korkeamman ja sisemmän, jonka hän tiesi itseltään puuttuvan. Se tulikin tuossa valossa hänen luokseen. Hän pääsi harmooniseen ja loistavaan olotilaan, selvänäköiseen ekstaasiin. Mutta samassa hänen opettajansa herätti hänet. Hän heräsi ja oli jälleen luolan pimeydessä ja yksinäisyydessä, jossa hän sitten odotti, kunnes opettaja tuli hänet hakemaan. Ja opettaja sanoi: „Sinä olet nyt suorittanut yhden kokemussarjan, nyt alkaa työsi kuoleman voittamiseksi. Sinun pitää nyt istua aina tässä luolassa, minä tuon sinulle ravintoa silloin, kun tarvitset. Sinun pitää istua täällä päivisin miettimässä niitä samoja asioita, joita äsken sait kokea. Sinun pitää niitä miettiä ja mietiskellä siihen saakka, kunnes nukkuessasi elät ne kaikki uudestaan.”

Myöhemmin ihmiskunnan historiassa olivat mahtavimmat ja korkeimmat opettajat vetäytyneet syrjään, ja ihmisetkin olivat muuttuneet sisäisen rakenteensa ja hermostonsa puolesta. Ei ollut enää mahdollista näyttää näyssä jokaiselle pyrkijälle niitä asioita, joita tahtoi hänelle opettaa. Sentähden pantiin mysterioissa, kuten kaikki tiedämme, toimeen symbolisia näytelmiä, joihin pyrkijä itse otti osaa. Ensin hän itse personallisesti otti osaa draamaan, myöhemmin hän sai katsella, kun uusi pyrkijä otti siihen osaa.

Luokaamme esim. silmäys egyptiläisiin mysterioihin. Näistä saamme aavistuksen „Kuolleitten Kirjasta”. Tämä kirja oli kuten sanottu vihkimysrituaali, jota käytettiin mysterioissa, vaikka eurooppalaiset oppineet antoivat sille nimen sen johdosta, että papyruskääröt löydettiin kuolleitten kirstuista. Sen oma nimi, kuten mainitaan eräässä kirjan luvussa, on ollut „Asunnon eli viipymisen salattu kirja”, toisin sanoen „henkimaailmassa asumisen” eli „kuolleitten valtakunnassa asumisen salattu kirja”. Se löydettiin fragmentteina, joku luku yhden, toinen toisen muumion kirstussa. Meillä ei ole tietoa, missä järjestyksessä eri luvut ovat olleet, mutta kun salatieteilijän silmällä luemme kirjaa semmoisena kuin se on oppineiden julkaisemana, täytyy meidän liittää yhteen toisessa järjestyksessä aikaansaadaksemme esityksen rituaalin muodossa siitä vihkimyksestä, joka kuvasi kuolemanjälkeistä elämää. Siinä on kohtia, jotka heti iskevät silmään: jokainen kuollut, joka rituaalissa esiintyy, on „osirifioitu” s.o. hän puhuu Osiris-jumalan nimessä, ikäänkuin hän itse olisi Osiris (tai, kuten nyt voisi olla kirjoitettuna, jos käyttäisimme samanlaista kirjaa kuolleen arkussa: „minä olen Kristus, minä olen synnitön”). Jokainen kuollut puhuu, kuin hän olisi läpeensä pyhä ja aina ollut hyvin elänyt. Meistä tuntuu, – jos emme ymmärrä Kuolleitten Kirjan tarkoitusta, – kuin Egyptissä olisi ollut ainoastaan täydellisiä ihmisiä tai ainoastaan tekopyhiä fariseuksia tai sitten, että egyptiläiset ovat luulleet, että vainajan sielu pelastuu sillä, kun hän kuoleman jälkeen rehentelee: „en ole koskaan tehnyt mitään syntiä, en ottanut, mitä minulle ei ole kuulunut, en valehdellut, en tehnyt sukupuolisyntiä enkä muuta”. Mutta juuri tämä seikka, että vainaja osirifioidaan, että hän puhuu, kuin olisi jumalallinen olento, todistaa meille, ettei saata olla kysymystä mistään tavallisesta kuolleesta eikä mistään kuoleman passista, joka kirstuun kätkettiin, jotta vainaja muistaisi jutella valheita Jumalalle. Tämä Kuolleitten Kirja on päivän selvästi ollut vihkimysrituaali, opastus niille, jotka tahtoivat tietää ja voittaa. Ja sentähden se itse asiassa tarkasti kuvaa meille, miten mysterioissa vihkimysdraama esitettiin. Oli eläviä ihmisiä draamaa esittämässä, ja oppilas, joka otti siihen osaa vihittävänä, sai esiintyä vainajana, kuten ennen oppilas luolassa istuessaan sai omassa personassaan kokea, mitä ihmistä kuolemassa kohtaa. Kulkueessa, johon kaikki papit ottivat osaa, kannettiin oppilasta paareilla, jotka olivat laitetut venheen muotoiseksi; siinä oppilas makasi muumiona, kuten kuvissa on esitetty, ja kannettiin Tuonenvirran yli. Sitten hän astui paarilta maahan ja oli elävänä vainajana mukana rannalla, jossa hän tapaa toisen pelottavan olennon toisensa jälkeen. Hänellä on takanaan auttajia, jotka häntä seuraten kuiskaavat hänelle korvaan, silloin kun pelottava olento tulee eläimen muodossa hänen eteensä, jonkun maagillisen sanan, tunnuslauseen, jolla hän puolestaan pelottaa hirviötä. Rituaalissa sanotaan, että jumala jumalan perästä kohtaa hänet, ja jumalat ovat pelottavien eläimien näköisiä. Egyptiläisissä kuvissa esiintyvät jumalat milloin minkin eläimen päähän

puettuna. Jumalien perästä alkaa tulla tavallisia eläimiä, krokodiileja, käärmeitä y.m., niin että oppilas joutuu kauhun valtaan, jollei hän pidä ajatuksiaan koossa kuullakseen mitä vartijat kuiskaavat, sillä hän ei saa kääntyä eikä paeta. Hänen tulee kestää kaikki tyynesti. Kun hän vihdoin on voittanut kaikki julmat pedot, jotka ovat häntä ahdistaneet, niin hän Kuolleitten Kirjan rituaalin mukaan joutuu valoisaan huoneeseen, jossa kaukana on kuin pieni kappeli, ja siinä kappelissa – hän tietää sen – on hänen sielunsa siivekkään haukan muodossa. Egyptissä oli varpushaukka sielun symboli ja samalla kehittyneen ihmisen vertauskuva, sillä se, niinkuin sanottiin, lensi suoraan aurinkoa kohti tulematta häikäistyksi. (Vrt. kotkaa kristillisen ajan vertauskuvastossa ja vanhassa suomalaisessa symboliikassa.) Kun oppilas on löytänyt sielunsa, loppuu draama sillä kertaa. Ja samalla tavalla kuin ennen sanottiin hänelle nytkin: „sinun pitää tästä lähtien mietiskellä näkemääsi”. Hänet vietiin opetussaliin, jossa hieroglyfeissä oli kuvattu mitä hän vastikään oli läpi käynyt. „Sinun pitää miettiä näitä asioita siihen saakka, kunnes yöllä nukkuessasi koet kaikki uudestaan”, sanottiin hänelle.

Tämmöinen treenausjärjestelmä on aina ollut Salaisella Veljeskunnalla. He antavat toisin sanoen tieteellisesti tarkan kuvan siitä, mitä ihmiselle tapahtuu kuoleman jälkeen. Tänäpäivänä saamme näitä kuvia kirjoista, toisten puheista j.n.e., meidän ei tarvitse välttämättä joutua luoliin tai mysterioihin, saadaksemme kuulla, miten kuolemassa tapahtuu. Meidän ihmiskuntamme on siksi kehittynyt, että ainakin ajattelevammat yksilöt osaavat ottaa vastaan kertomuksia siitä, minkälaista on ihmisen elämä kuoleman jälkeen.

Salaisen Veljeskunnan päämääränä ei kuitenkaan ole ollut armosta kertoa tietämättömille ihmisille, miten on kuoleman jälkeen. Tietysti niin on tehty, eikä ketään ihmistä tuomita siitä, että hän tyytyy siihen, mutta Salainen Veljeskunta on esityksellään oikeastaan tarkoittanut sanoa: „nyt, kun olette saaneet tiedon siitä, kuinka asiat ovat kuoleman jälkeen, nyt uskomalla siihen, että olemme kertoneet teille asiat tieteellisen tarkasti, teidän pitää mietiskelemällä niitä eläytyä niihin siinä määrin, että yöllä nukkuessanne koette kaikki asiat uudestaan; teidän täytyy yöruumiissanne kokea kuoleman vaiheet”.

Sillä tavalla on tahdottu sanoa aikojen aamusta lähtien, luolissa, mysterioissa, ja sillä tavalla sanotaan tänäpäivänä vielä vanhan liiton merkeissä: Teillä on nyt meditatiiviaihe, antakaa sen syöpyä yöruumiiseen, niin että nukkuessanne elätte draaman uudestaan, sillä jos ette yöruumiissanne voita pelkoa, jos ette yöruumiissa ollessanne muista tunnussanoja ja tule toimeen erilaisissa tilanteissa, emme voi auttaa teitä eteenpäin. Vasta, kun olette itse treenanneet itsenne niin pitkälle, että pääsette valoon ja löydätte sielunne, korkeamman itsenne, vasta silloin toisessa maailmassa mestari, opettaja, hierofantti, astuu eteenne ja sanoo: „herätkää”. Vanhan liiton merkeissä oppilas silloin todella heräsi – tai herää – kuin uudeksi ihmiseksi, uudestisyntyneeksi ja tunsii olevansa yhteydessä ei ainoastaan oman, persoonallisen sielunsa kanssa, vaan koko maailmankaikkeuden sielun kanssa. Hänen oma sielunsa oli samalla kuin koko maailman jumalallinen sielu; hän oli suuren valon ympäröimä. Tämä tapahtui toisessa maailmassa ruumiin nukkuessa tai maatessa transissa. Ja hierofantti sanoi oppilaille: „Nyt sinun tehtäväksesi tulee voittaa kuolema sillä tavalla, että tästä valosta menet taaksepäin – säilyttäen koko ajan valon, vetäen mukana valoasi – taaksepäin läpi kaikki kuolemanjälkeisen elämän kohtalot ja kokemukset ja läpi itse kuoleman.

Valo muinaisina aikoina oli saavutettavissa yöruumiissa, toisin sanoen silloin, kun ihminen oli ulkopuolella fyysillisistä ruumistaan. Ihmisen täytyi alkaa kuolemanjälkeistä elämää uudestaan valossa, säilyttäen valon omassa sielussaan; hän astui kuin ylhäältä alas, korkeammasta, sisäisestä itsestään alas varjojen valtakuntaan. Hän ei enää saanut kokea semmoista, mitä ennen oli näyissä kokenut, nyt hänellä piti olla valo koko ajan mukana, jotta saattoi valaista todellisia kuolleita, astua valaistuna ihmisenä kuolleitten luo kuoleman valtakuntaan, valaista koko sitä maailmaa ja „lukea sen kirjoituksia”, s.o. tutkia ihmisisieluja niiden erilaisissa tiloissa kuolemanjälkeisessä elämässä. Tämä oli hänen tehtävänsä. Ja me sanomme, että se oli todellista vihkimystä hänelle. Hän kävi läpi todellisen vihkimyksen toisessa maailmassa. Hän oli silloin osirifioitu, tullut yhdeksi jumalan kanssa, vapahtajan kanssa. Ympäröiviä kynnysenvartijoita, voimia, jotka kuolleitten valtakuntaa tavallaan suojelevat, tavallaan ovat sen kauhuina ja esteinä, hänen oli verrattain

helppo voittaa muistaessaan niitä sanoja ja loitsuja, niitä nimiä ja mantroja, joiden avulla hän oli saanut luonnonvoimat taltutetuiksi ja tynnytetyiksi.

Muistakaamme: todellisuuden kannalta kaikki eläimen muodot ja hirviöt, jotka ovat omiansa meitä pelottamaan, ovat symbooleja, jotka eivät pelota todellista vihittyä. Ne pelottavat vain niitä, jotka epälaillisin keinoin tunkeutuvat toiseen maailmaan. Mutta jos olemme läpikäyneet treenauksen, jos olemme mietiskelyssä valmistuneet ja eläneet yöruumiissamme kuoleman vaiheet sekä saaneet valon, silloin voimme myös nähdä, jollei heti, niin myöhemmissä vihkimyksissä, että kaikki hirviöt ja petoeläimet ovat vain naamioita, joita erilaiset luonnonvoimat heittävät päällensä, pukeutuen symbooleihin, jotka ovat ymmärrettäviä ajatuksellemme. Voisimmepa vielä sanoa: oma mielikuvituksemme se on, joka heittää naamion luonnonvoimien yli. Luonnonvoimat ovat puolueettomia, niillä ei ole vihaa meitä kohtaan, oma fantasiamme antaa luonnonvoimien näkyä määrättyssä muodossa. Kun olemme valossa, olemme yhtyneet Jumalaan, ei mikään voi meitä pelottaa, näemme kaikkien kuvien läpi, olipa alitajuntamme kuinka halukas tahansa heittämään harsoja luonnonvoimien yli. Totuus paistaa meille silloin kaikkien pilvien takaa.

Ihmisen piti ja pitää yhä oppia yhtenä suurena moraalisenä läksynä, ettei hän saanut koskaan pelätä. Kun hän oli tämän läksyn oppinut ja saavuttanut semmoisen muinaisen vihkimyksen, että kykeni itsetietoisesti liikkumaan kuolemanvaltakunnassa, silloin hän saattoi alkaa tehdä työtä, – sitä kulttuurityötä, joka oli Veljeskunnan silmämääränä. Näkyväisessä maailmassa oli kulttuuria, mutta nyt sitä saattoi ulottaa kuolemanvaltakuntaan, – ja paljon on siellä myöskin jo tehty.

IV.

VAINAJIEN AUTTAJAT.

Kun totuudenetsijä muinaisina aikoina oli saavuttanut sen, johon Salainen Veljeskunta oli treenausjärjestelmällään tähdännyt, silloin hän itse asiassa oli saavuttanut kyvyn kuolla ja silti elää. Hän oli nyt toisenlaisessa asemassa kuin tavalliset ihmiset, jotka kuollessaan kadottavat tajuntansa ja heräävät vasta toiseen olotilaan kuoleman tuolla puolen; hänen ei tarvinnut kadottaa itsetietoisuuttaan kuoleman lähestyessä, hän pysyi hereillä ja erkani ruumiistaan itsetietoisena. Lisäksi hän oli saavuttanut erään toisen asian, nim. sen kyvyn, jota varten edellinen tarkoitus oli saavutettu, nim. kyvyn tehdä työtä kuoleman valtakunnassa ja vaikuttaa kulttuurivoimana kuolemanjälkeisessä elämässä. Ja mikä se työ silloin oli? Sitä oli monta laatua, niinkuin sitä työtä tänäpäivänä on monta laatua. On työtä, joka kohdistuu eläviin ihmisiin, on toista, joka silmällä pitää tuonpuoleisia oloja yksistään.

Tahdon tässä mainita erään työn, johon treenatuista ja vihityistä opetuslapsia tavallisesti alussa kutsuttiin ja joka tarkoitti vainajien auttamista. Tämä vainajien, kuolevien ja kuolemanjälkeisessä elämässä elävien auttaminen, oli kolmenlaista, jos tahtoisimme suurissa piirteissä sitä kuvata.

Ensinnä heidän apunsa koski niitä vainajia, jotka olivat kuoltuaan pelonsekaisessa tilassa, ja voidaan sanoa, että auttajien työ kohdistui erittäin suuressa määrin kuolleiden pelastamiseen juuri pelosta. Muinaisina aikoina varsinkin oli tavallista, että ihminen kuoli äkkiä – väkivaltaisen kuoleman joko sodassa tai murhamiehen kädestä tai taistellessaan petoja vastaan tai muussa onnettomuustapauksessa. Kuoleminen tuollaisissa olosuhteissa oli omiansa saamaan aikaan erään ilmiön, joka tietysti toistuu tänäkin päivänä muutamanlaisissa onnettomuustapauksissa, murhissa, mestauksissa y.m. Ilmiö on se – ja se kuuluu läheisesti inhimilliseen psykologiaan – että kun kuolleen viimeiset hetket ovat olleet vaikeat ja tuskalliset joko itsessään tai edelläkäyneen vaaran takia, joka on säikäyttänyt mieltä, niin tämä on vaikuttanut kuolevan mielikuvitukseen niin järkyttävästi, ettei hän pääse irti viimeisistä ajatuskuvistaan. Otan esimerkin meidän päiviltämme. Ihminen nukkuu talossa, joka syttyy palamaan. Hän herää äkkiä hälinästä ja koettaa pelastaa itsensä. Hän juoksee ikkunan luo, mutta ei uskalla hypätä alas, ja ikkunasta oven luo, jonka hän heti sulkee, koska eteinen on täynnä tukahduttavaa savua. Taas hän juoksee ikkunan luo ja sieltä jälleen oven luo ja tätä menoa jatkuu monta kertaa, kunnes hän äärettömässä tuskassa joko hyppää ulos ikkunasta ja murskautuu kadun kiviin tai syöksee ovesta ja tukehtuu tuleen ja savuun. Joka tapauksessa hänen mielikuvituksensa on ottanut niin voimakkaan vaikutelman vastaan, ettei hän pääse siitä irti, niin kauan kun hän on toisella puolen vielä maan piirissä. Hän yhä uudestaan näkee viimeiset hetkensä: tuli syttyy, hän koettaa pelastaa itsensä, hän hyppää alas, murskautuu ja herää, mutta heti alkaa taas sama leikki: hän elää samat tuskat uudestaan, ja tämä toistuu yhtämittaa. Se on psykologinen ilmiö, jolle ei voi mitään. Fyysillisen ruumiinsa ja sen aivojen avulla ihminen voi hillitä mielikuvitustaan, mutta astraalis-eetteriruumiissaan kuoleman jälkeen hän on voimaton. Luonto on tahtonut, että ihmisen mielikuvitus tulisi eläväksi ja vilkkaaksi, eikä luonto suojele silloinkaan, kun mielikuvitus lentää väärään suuntaan. Väkivaltaista kuolemaa on säännönmukaisesti varhaisista ajoista lähtien seurannut yhtämittainen kiihtymyksen tila, eikä muu voinut ihmistä auttaa kuin toinen ihminen, joka tuli hänen luokseen ja kykeni herättämään hänen huomiotaan. Se on yhä tänäpäivänä vaikeaa, sillä ihminen, joka on kiihtyneessä mielentilassa, ei näe eikä kuule mitään, eikä hänelle voi selittää mitään, ennenkuin hän kuulee. Ihminen, joka on oppinut vainajien auttajaksi, saa tavallisesti ensin ryhtyä auttamaan niitä, jotka ovat äkillisesti kuolleet, esim. sodassa kaatuneita, jotka yhä ovat jatkavinaan taistelua kuoleman tuolla puolen. Olen kuullut, että jotkut niistä, jotka olivat mukana maailmansodassa, näkivät yläpuolellaan ilmassa toisen armeijan taistelevan; ne, jotka olivat kaatuneet, jatkoivat siis yhä ilmassa järjetöntä sotimistaan. Ja auttajilla oli työtä pelastaessaan ihmissieluja turhasta tuskasta ja kiihkosta.

Mutta toinenkin työala avautui – ja avautuu – auttajille maailmassa. Tämä on yhteydessä eri uskontojen kanssa. Lukuunottamatta ihmiskunnan ensimmäistä lapsuuden aikaa on aina ollut useammanlaatuista uskontoja maan päällä ja siis erilaisia uskomuksia kuolemanjälkeisestä elämästä, koska uskonnoissa olot kuoleman jälkeen ovat esitetyt peitetysti. Se kuvaus, joka mysteριοissa annettiin, oli yksityiskohtaisesti tosiseikkojen kanssa yhtäpitävä, mutta uskonnoissa kuolemanjälkeinen elämä on epäselvästi kuvattu, joten kansat ovat kasvaneet erilaisiin käsityksiin siitä, mikä heitä odottaa kuoleman jälkeen. Kristinuskossa esim. on ollut ja on vielä suurena tekijänä hirmuinen ja järjetön usko iankaikkiseen piinaan ja helvettiin, vaikka historiallisesti on todistettu missä kirkolliskokouksessa ikuinen kadotus päätettiin opettaa uskontona. Kadotusoppi on saanut paljon pahaa aikaan toisella puolen. Kaikissa uskonnoissa on kyllä ollut käsitteitä helvetistä, joka ihmistä odottaa, jos hän on elänyt huonosti maan päällä, mutta ei missään ole ajateltu sitä niin loppumattomaksi ja hirmuiseksi kuin kristinuskossa, n.s. rakkauden uskonossa.

Kun näin ollen ihmiset kuolivat mielessään määrätynlaiset käsitykset kuolemanjälkeisestä, oli välttämätöntä, että heidät toisella puolen otettiin vastaan, arvosteltiin ja tuomittiin uskontojensa mukaisesti ja johdettiin piinan- eli puhdistustilaan sekä myöhemmin autuuteen, joka vastasi heidän käsityksiään. Olivathan uskontojen opetukset ytimeltään oikeita ja samanlaisia, joskin muodoltaan vaihtelevia ja joskus vääriäkin. Auttajat saivat työkseen ottaa vastaan kuolleita ja viedä heidät niiden opettajien luo, jotka kunkin yksilön uskonossa olivat olleet pääopettajina, ja niihin erilaisiin kuolemanjälkeisiin tiloihin, jotka heitä odottivat ja joita olivat itselleen elämänsä aikana valmistaneet. Kuolemanjälkeisessä elämässä kaikki on symbolia, ja todellisuus on se sielullinen voima, mikä siinä vaikuttaa. Jos joudun helvettiin, on se tuli, joka polttaa, minun sielussani. Tuli on henkimaailmassa puhdistavana voimana, mutta minä osaan ottaa siitä tulesta vastaan sen verran, kuin osaan antaa puhdistaa itseäni ja polttaa itsestäni pois sitä, mitä olen pitänyt pahana elämän aikana. Joudun siis puhdistustuleen, joka on minussa itsessäni, mutta mielikuvitukseni symbolisoi sitä realistisella tavalla. Helvettini objektiivinen realismi riippuu siitä, mitä olen kuullut tästä „paikasta” yleensä ja myös siitä, kuinka suureen seuraan joudun, kuinka paljon on samassa tilassa toisia, joilla on samanlaisia kokemuksia. Auttajat ovat kuin enkeleitä, jotka vainajia kuljettavat ja samalla yrittävät selittää, mitä kuolemanjälkeinen elämä on, kuinka kovinkin tuska on ohimenevää kärsimystä, puhdistusta, jonka tehtävänä on avata heille taivaan ovet. Mutta auttaja seisoo kuin probleemin edessä silloin, kun hänen on puhuttava ihmiselle, joka on kiirastulessa mutta uskoo olevansa ikuisessa helvetissä, josta hänen on mahdoton päästä pois. Tämä on kristikunnan kysymysmerkki. Vainaja uskoo olevansa tuomittu ikuisen helvettiin; hän on tehnyt paljon rikoksia, hänen omatuntonsa moittii häntä niistä, ja hän on kuollut peläten ikuista kadotusta. Vaikka hänelle selittää, ettei tuska ole ikuista, on vainaja kauvan itsepintainen harhauskossaan, ennenkuin hän lopulta herää ja katuu ja selviää. Turhanpäiten on kristikunnassa asetettu vaikeuksia ihmisille, itsekkyyys ja tietämättömyys on keksinyt vääriä ja julmia käsityksiä kuolemanjälkeisestä elämästä.

Kolmas auttajain työlaatu on se, että vainajat on vietävä rauhan ja onnen taivaaseen. Tämäkin on vainajan omassa sielussa, ja siinä määrin kuin hänessä itsessään on mahdollisuutta ottaa vastaan onnea ja harmoniaa, siinä määrin hänen sielunsa avautuu taivaan autuudelle. Taivaselämän loppupuolella hänessä herää – voimme sanoa: herätetään – voittamaton kaipuu Jumalaan. Taivaassakin täytyy ihmisen ikävöidä Jumalaa eli, niinkuin myös voimme sanoa, korkeampaa Minää, josta hänet erotetaan kuollessa. Siihen hänen on jälleen yhdyttävä, ja se yhtyminen korkeampaan Minään on tapahtuva, ennenkuin hän voi syntyä uudestaan maan päälle.

Nyt tahdomme kääntyä toiseen asiaan. Tahdomme luoda silmäyksen siihen, millä tavalla Salaisen Veljeskunnan rajaloosheissa on koetettu auttaa kuolevia ja vainajia. Tämä on sangen huomattava yritys ihmiskunnan historiassa. Se on tavallaan lähempänä muodollisia uskontoja kuin keskuslooshin työ, sillä kirkot ja papistot kävivät ihastuksella käsiksi rajalooshien tarjoamaan apukeinoon. Eri uskonnoissa on eri tavalla käytetty tätä keinoa. Keino kyllä on sama, voimme sanoa, mutta esim. vanhassa Egyptissä keksittiin

sille uudenlainen piirre. Tämäkin keino tähtäsi siihen, että ihminen ei kadottaisi tajuntaansa kuolemassa. Kuten muistamme, Salaisen Veljeskunnan keskuslooshissa ei hyväksytty muuta keinoa, kuin että ihminen mietiskelyllä ja itsekasvatuksella harjoitti itseään niin, että hän saattoi kuolla itsetietoisesti. Mutta tämä toinen keino, jota suunniteltiin rajaloosheissa, tähtäsi siihen, että voitaisiin auttaa kuolevia ihmisiä yleensä, ei ainoastaan niitä, jotka pitkin elämänsä olivat valmistaneet itseään askeesilla ja treenauksella, vaan myöskin niitä ihmisiä, jotka vähemmän olivat tilaisuudessa itseään harjoittamaan. Näistä viisaista tietäjistä oli niin sääliä, että ihmisten yleensä piti kuolla tajuttomina ja jäädä kokonaan luonnon varaan. Heidän mielestään piti olla keino, jolla estettäisiin ihmistä kadottamasta tajuntaansa ja autettaisiin häntä täydessä tajussaan kulkemaan yli kuoleman kynnyksen. Jos kuoleva voisi säilyttää itsetajuntansa, silloin hän astuisi aktiivisena tekijänä kuolemanjälkeiseen elämään, eikä tämä enää jäisi yksinomaan luonnollisten olosuhteiden varaan, vaan voisi joutua ihmistahdonkin muovailtavaksi ja kultivoitavaksi. Kärsimyksiä voitaisiin vähentää, tuskan aikaa lyhentää, koko elämää tehdä enemmän itsetietoiseksi. Tämä viisaiden veljien unelma olisi erinomainen, kerrassaan ihmeellinen asia, jos sitä voitaisiin toteuttaa. Tähän mennessä ihmiskunta tosin vielä on osoittautunut verrattain kykenemättömäksi, mutta kieltää emme voi, että semmoista on tavoiteltu monissa maissa ja uskonnoissa, vaikka uskontojen seremoniat ovat muodostuneet usein irtokuviksi alkuperäisestä tarkoituksesta. Buddhalaisen kesken Tibetissä huolehditaan kuolevista yhtä vakavasti kuin katolisissa ja protestanttisissa maissa Euroopassa. Messut ja voitellut, kääntymykset ja synnintunnustukset ovat kaikki jäännöksiä vanhasta okkultisesta kokeilusta, johon Egyptissä myöhemmin yhtyi balsamoiminen. Alussa koetettiin yksinomaan sielullisella tavalla auttaa kuolevaa ihmistä.

Millä tavalla yritettiin säilyttää kuolevan tajunta?

Kun ihminen on kuolemaisillaan, nousee elämänvoima jaloista ylöspäin; ensin jalat ja alaruumis tulevat tunnottomiksi, sitten vähitellen muu ruumis, tajunnan paetessa ylöspäin. Päässä ja aivoissa ihminen jää tajuseksi pitkäksi aikaa, vaikka muu ruumis on jo tunnoton. Päässä tapahtuu erikoinen prosessi. Fyysillisten aivojen hienompi eli eetterinen puoli irtoituu vähän fyysillisistä aivoista, vetäytyy sisään ja konsentroituu, niin ettei se ole kiinni itse fyysillisissä aivoissa samalla tavalla kuin päivätajunnassa. Niinkuin tapahtuu nukkuessa, siirtyy tajunta pois sekä isoista että pienistä fyysillisistä aivoista ja hiipii eetteriaivoihin. Kuollessaan ihminen ei siirry yhtä äkkiä kuin nukkuessaan astraalitajuntaan, vaan viipyy eli pysähtyy eetteriaivoihin, ja koska tajunta on ainoastaan eetteriaineen ympäröimä, se vilkastuu erikoisesti. Muistimme piilee alitajunnassa, sanomme, ja tämä merkitsee, että aivosolujemme muistikuvat kaikesta, mitä tapahtuu fyysillisen elämän aikana, vaipuvat alitajunnan piiriin, jossa meitä häiritsemättä lepäävät, kunnes kutsumme ne esille. Kun kuolemassa tajunta siirtyy eetteriaivoihin, ovat sitä vastoin kaikki muistikuvat elävinä edessä. Ja niin ihminen läpikäy uudestaan koko menneen elämänsä sen yksityispiirteissä, vaikka tämä tapahtuu verrattoman nopeasti. Puolesta tunnissa on nyt elokuvina muistissa semmoista, mikä fyysillisesti on tapahtunut kymmenien vuosien aikana, ja kuitenkin kaikki tapahtuu yksityiskohtaisen tarkasti, ihmisen ollessa itse ulkopuolella koko näytelmää. Hän ei elä siinä nyt mukana, niinkuin hän eli fyysillisesti, hän vain katselee suurta näytelmää ja arvostelee sitä puolueettomasti, nimittäen joka asiaa sen omalla laatuimella hyväksi tai huonoksi, rikokseksi tai ansioksi j.n.e. Hän on silloin kuin suuressa valossa. Jos päivätajunnassamme saamme kokea tätä tilaa, on sen yhteydessä aina valoilmiö. Itse asiassa ihmisen korkeampi Minä personoituna silloin on katsojana. Kuollessaan ihmisen juhlallinen muistikokemus ei johdu hänen tavallisesta fyysillisestä persoonallisuudestaan, vaan siitä korkeammasta Itsestä, siitä Minästä, joka on fyysillisen persoonallisuuden takana. Hän on sen valossa ja katselee siinä mennyttä elämänsä. Hän lukee elämän kirjaa. Muutamissa uskonnoissa sanotaan, että se on tuomion kirja, sentähden että ihminen korkeamman Itsensä valossa tuomitsee itsensä.

Kuollessa luonto asettaa ihmisen yhteyteen korkeamman Minän kanssa, samalla tavalla kuin se tekee, ennenkuin ihminen syntyy maailmaan.

Tätä seikkaa silmällä pitäen muinaiset tietäjät, jotka tunsivat säälivänsä ihmisiä, ajattelivat voivansa ihmisiä auttaa. He ajattelivat näin: emmekö voisi auttaa kuolevaa pysymään korkeassa valvetilassaan?

Miksikä annamme hänen — kohta luettuaan elämänsä kirjansa loppuun, vaipua tajuttomuuteen herätäkseen sitten vasta tuonelassa? Miksi emme nyt koettaisi pitää häntä täysin tajuisena? Maagillisilla seremonioilla ja muistuttamalla kuolevalle, mistä on kysymys, voisimme varmaan sen tehdä; muutamia fyysisiä lääkitemppuja käyttämällä voisimme ehkä pitää häntä tajuissaan. Miksi emme sitä yrittäisi? Ja he päättivät panna parastaan kokeillessaan sielun muistin säilyttämisellä.

Korkeamman Minän tiedossa, sen tajunnan pohjalla on olemassa kuva ihmisen täydellisyydestä, toisin sanoen täysi kyky ymmärtää, mikä elämä on, mikä kehitys on, millä tavalla kuolema on voitettava. Totuus piilee korkeammassa Minässä, sentähden että korkeampi Minä ei kuole; mutta korkeamman Minän täytyy personoitua tullakseen itsetietoiseksi totuudesta. Eihän kuolematon voi, ellei se pukeudu kuolevaiseen, ajatella kuolemaa.

Katsokaamme, miten tietäjät menettelivät.

Kuolinvuoteen ääressä on muutamia viisaita auttajia — niitä ei tarvitse olla kuin pari kolme. Heidän ensimmäinen toimenpiteensä on sanoa surun murtamille omaisille: poistukaa! Ihmisen kuolemaa ei saa häiritä mikään itku tai valitus, mikään voimakas persoonallinen tunne ei saa aaltoilla kuolevan ympärillä — hänellä täytyy olla ehdoton rauha. Luonto ei näy välittävän ihmisen surusta, meidän rakkaamme kuolee sittenkin, ja viisaat eivät voi ottaa lukuun ihmisten heikkouksia. Itämaisissa uskonnoissa on aina teroitettu, ettei kuolema ole mikään hirmu, ei se mitään todella hävitä, se vain riistää rakkaan omaisen kuolevaisten silmistä, — vainaja itse on olemassa ja näkee jälkeensä jääneet ystävänsä. Länsimailla taas on tullut melkein muotiasiksi kauhistua kuolemaa. Oppi ikuisesta helvetistä on saanut sen aikaan, sillä kuinka voimme uskoa ja luottaa Jumalaan, joka saattaa syöstä parhaimmat ystävämmme kadotukseen, jollei heidän uskonsa ole ollut hänelle otollinen? Semmoinen luoja ei ole Jumala, vaan paha henki. Mutta länsimailla alkaa tämä aika vähitellen mennä ohi, sillä ihmiset alkavat ymmärtää, että ikuinen helveti on saanut alkunsa keskiaikaisten munkkien sairaaloisesta mielikuvituksesta.

Mutta jatkakaamme kuvaustamme. Kun kaikki häiritsevät olennot ovat kuolonkammiosta poistuneet, jäävät tietäjät katselemaan, kuinka kuolevan elämänvoima siirtyy jaloista ylöspäin. Samalla he tarkkaavat, että elämä nousee aivoihin saakka pyrkimättä ulos mistään muusta ruumiin osasta, sydämen kohdasta tai kyljestä. Tällainen puhe tuntuneen materialistiselta, mutta muistakaamme, että „elämänvoima” on jonkunlaista magnetismia ja sähköä eetteriaineessa, joten prosessi on samalla aineellinen ilmiö, vaikkakaan ei fyysisesti nähtävä. Kun vartijat viisaan silmällä näkevät, että kuolevan tajunta on enää vain aivoissa ja että hän elää valossa, silloin joku heistä hiljaa kuiskaa kuolevan korvaan muistuttavan selityksen siitä, mitä hänelle nyt tapahtuu: „sinä olet nyt jumalallisessa valossa ja sinun päämääräsi on pysyä valossa”.

Kun kuoleva on käynyt läpi elämänsä kirjansa ja lähenee tajuttomuuden tilaa, silloin joku vartijoista alkaa ääneen lukea vihkimysdraamaa (esim. määrättyjä kohtia kirjasta, jota sanomme Kuolleitten Kirjaksi), sillä se muistuttaa kuolevaa, mitä oikea kuolemanjälkeinen elämä pitää olla. Hän — kuoleva — ei saa mistään pelästyä, hänen pitää tietää, että kaikki, mikä tulee hänen eteensä, on lähtöisin hänestä itsestään. Tuomitsevat jumalat, jotka esiintyvät kuolemanjälkeisessä elämässä, raatelevat pedot, jotka tuonelassa häntä ahdistavat — kaikki ne ovat syntyisin hänestä itsestään, hänen omasta sielustaan. Hänen ei pidä mitään säikähtää, hänen tulee voittaa vain.

Viisaiden kokeilijain kokemus olikin, että jos kuoleva ihminen oli elämänsä aikana kuullut näistä asioista ja edes jonkun verran ajatellut niitä, silloin hänen huomionsa kiintyi vartijan lukuun, hän saattoi seurata mielessään näytelmän kohtauksia. Vartijat soveltivatkin lukunsa niin, että ne vastasivat kuolevan omia kokemuksia toisessa maailmassa. Tämä auttaminen sentähden saattoi kestää kauan aikaa, viikkokausia. Mutta jos hän ei ollut eläessään mitään kuullut tai ei ollut ollenkaan viitsinyt ajatella näitä asioita, silloin oli melkein mahdotonta kiinnittää hänen huomiotaan vihkimysdraaman lukemiseen.

Tietäjä-kokeilijat tulivat näin ollen siihen johtopäätökseen, ettei poikkeuksetta saattanut kaikkia ihmisiä auttaa. Ainoastaan mikäli ihmiset itse olivat kuulleet ja ajatelleet kuolemantakaisia, saattoi heitä auttaa kuollessaan ja sitten vainajina, kun olivat siirtyneet kynnyksen yli. Silloinkin apu rajoittui siihen, että heidän olonsa vaikeissa puhdistustiloissa lyheni. Mutta merkitsi paljon sekin, että helvetin ja kiirastulen tuskat vähenivät ja vainaja oli tilaisuudessa kuuntelemaan opetuksia. Sen tietäjät kokeillessaan sitä vastoin huomasivat, ettei heillä ollut valtaa onnen eli taivastilan yli, eivät he voineet auttaa vainajia sillä tavalla, että nämä olisivat pysyneet itsetietoisina taivaassa ja siten kyenneet vetoamaan korkeampaan Minäänsä. Kärsimyksen suhteen he vain saattoivat auttaa, — ja olihan paljon sekin.

Nyt huomaamme, että traditsioni on alkuperäisessä muodossaan hävinnyt eksoteerisista uskonnoista. Nykyaikana käytetyt voitelut ja ripitykset auttavat ihmistä korkeintaan kuoleman hetkellä — kuolemaan rauhassa, mutta eivät auta säilyttämään itsetajuntaa, päinvastoin ovat kuin unilääkettä, joka vaimentaa liian tuskallisen tietoisuuden. Ne ovat siis vastakohtana sille, mitä alkuaan tarkoitettiin. Eivät katolisen kirkon messut vainajain hyväksi ole muuta nekään kuin korkeintaan jatkuvaa unilääkettä.

Ehkä kuitenkin siellä täällä pienemmissä piireissä tiedetään alkuperäisestä maagillisesta kuolemantekniikasta — ehkä jossain Tibetissä, Indiassa ja Egyptissä. Vanhassa Egyptissä siihen vielä lisättiin balsamoiminen. Ajateltiin, että kun fyysillinen ruumis säilytettiin, silloin säilytettiin myös eetteriruumis; tämä ei hajonnut alkuosiinsa, kun fyysillinen ruumis oli jälellä, ainakin se säilyi hengissä paljon kauemmin kuin muuten, ja kun eetteriruumis säilyi hengissä, voitiin ihmisen tajunta pysyttää siinä, niin ettei hän vainajana heti mennyt astraalimaailmaan eli varsinaiseen tuonelaan. Ihmisen tajunta säilyi siten eetteriruumiissa, ja tarkoitus oli, että hän olisi kauemmin tilaisuudessa harjoittamaan itsetietoisuutta ja pitämään yhteyttä korkeamman Minän kanssa.

Myöhemmin balsamoiminen maagillisine loitsuineen tähtäsi siihen, ettei ihminen joutuisi piinan tilaan kuoleman jälkeen, vaan saisi elää näkyväisessä maailmassa, tosin näkymättömänä, mutta kuitenkin tässä mukana. Se oli egyptiläisten mielestä viihtyisämpää kuin kuolemanjälkeiseen elämään joutuminen. Kreikkalaisetkin sanoivat: mieluummin kerjäläisenä maan päällä kuin kuninkaana manalassa. Oli niin kotoista ajatella, että personallinen tajunta säilyi edes jonkun aikaa kuoleman jälkeen, ennenkuin tosi tuli kysymykseen. Se oli degeneroitua balsamoimista, mutta alkuaan oli sen tarkoitus kuten sanottu toinen.

Nämä asiat ovat salaperäistä laatua, mutta ne paljastavat, mitä ajatuksia, suunnitelmia, unelmia on liikkunut Salaisen Veljeskunnan rajalooshien ihmisystävien sieluissa, kun he ovat tahtoneet viedä ihmiskunnan kehitystä eteenpäin.

KRISTUS JA KUOLEMA.

Jos nyt kaikki jonkun ihmeen kautta olisimme äkkiä täysin tietoisina niissä taivaissa, jotka avautuvat ihmisille haudan tuolla puolen, tekisimme merkillisen huomion. Tämä huomio olisi yhteydessä sen tosiseikan kanssa, jota on nimitetty Uudeksi Liitoksi erotukseksi Vanhasta Liitosta. Uudella Liitolla on tarkoitettu sitä aikaa ihmiskunnan historiassa – sekä näkyväisessä että näkymättömässä, – joka alkoi Kristuksen jälkeen. Aikamääräys ei ole täsmällinen, sillä Jeesus Kristuksen työ ihmiskunnan hyväksi ei alkanut silloin kun hän eli Palestiinassa, vaan paljon aikaisemmin. Mutta eräs vaihe ihmiskunnan historiassa johtui suorastaan palestiinalaisesta ruumistuksesta, jonkatahden kyllä on paikallaan sanoa Uuden Liiton alkaneen pari tuhatta vuotta sitten.

Jos nyt olisimme otaksumallamme tavalla kuolemanjälkeisessä elämässä, tekisimme ensinnäkin sen ennen mainitun havainnon, että kaikilla uskonnoilla on yhä tänään omat kuolemanjälkeiset tilansa, tuonelansa ja taivaansa. On ikäänkuin paikallisesti erillisiä olotiloja, erilaisia paratiiseja, jotka kuuluvat mikä millemkin uskonnolle, jopa joskus lahkollekin. Mutta on myös kuolemanjälkeisiä tiloja uskontojen ulkopuolella niitä ihmisiä varten, jotka eivät ole tahtoneet kuulua mihinkään uskuntoon.

Erittäin tärkeä puoli havainnoistamme on juuri se seikka, että kristityillä kirkkoilla ja uskontokunnilla on myöskin nämä erikoistuneet kuolemanjälkeiset tilansa ja taivaansa. Meidän n.s. kristinuskomme ja meidän kristikuntamme ei ole erikoisessa asemassa näkymättömässä maailmassa, ei sen enemmän „Jumalan suosiossa” kuin muutkaan uskonnot. Kaikki uskontojen ja kirkollisten seurakuntien uskovaiset vainajat muodostavat omia tasa-arvoisia maailmoitaan kuolemanjälkeisessä elämässä. Kuinka monien onkaan tapana ajatella maan päällä: „Minun uskontoni on kaikista lähinnä Jumalaa, minun kirkkoni on oikea kirkko.” Kristikunnassa roomalais-katolinen kirkko nimenomaan teroittaa: Ulkopuolella kirkkoa ei ole mitään pelastusta. Pienetkin lahkot voivat olla siksi itsepäisiä omassa vanhurskaudessaan, että antavat mieluummin koko ihmiskunnan mennä kadotukseen, kuin luopuvat ahdasmielisestä uskostaan, että he yksin ovat oikeassa.

Erinomaisen opettava havainto on sentähden se, että kuoleman jälkeen kaikki ovat tasa-arvoisia. Ei ole erotusta erilaisten uskontojen ja erilaisten lakkojen välillä. Vieläpä useimmissa uskonnoissa ja lahkoissa on yhtenäinen piirre. Niissä tavallisesti palvotaan määrättyä henkilöä. Niinpä esim. buddhalaisissa kuolemanjälkeisissä tiloissa ja taivaissa Buddha on uskovaisille palvottava jumalallinen, sankarimainen olento. Joskin buddhalaiset suuremmalla ponnella ja varmuudella kuin konsanaan kristityt ovat saaneet kuulla, että Buddha on vain ihminen, on kuitenkin heidän omassa uskontunnustuksessaan lause: „minä haen turvani Buddhassa” tehnyt Buddhasta jonkinlaisen puoleksi sisäisen, puoleksi ulkonaisen vapahtaja-olennon, jonka luo jokainen buddhalainen pyrkii ja jonka hyvään-tahtoon hän turvaa. Käytännöllisesti katsoen on niin, että buddhalainen palvoo Buddhaa. Sama on laita toisissa uskonnoissa. Tämä on vanhastaan tuttu piirre kristillisissä kirkkoissa. Niissä kaikissa palvotaan Jeesus Kristusta, ollaan hänen edessään polvillaan ja pyydetään häntä vapahtajana avuksi. Tämä on läpikäyvänä piirteenä ja tunnusmerkkinä kuolemanjälkeisissä tiloissa.

Nyt on luonnollista, että tehdessämme tällaisen havainnon kysymme: Entä suuret jumalalliset opettajat itse, Buddhat, Zarathustrat, Moosekset, Muhammedit, Konfutset, Laotset, Hermekset, Orfeukset, Väinämöiset ja muut? Missä he sitten ovat? Ovatko he kukin noissa kuolemanjälkeisissä tiloissa mukana, ovatko he läsnä uskovaistensa taivaissa? Onko esim. Jeesus Kristus läsnä siinä kristittyjen taivaassa, joka

odottaa uskovaista, kun hän on kuollut? Jos emme tutki asioita kyllin tarkasti ja kyllin kauan, olemme valmiit ensimmäisen havainnon nojalla huudahtamaan: Totta tosiaankin, niissä he ovat. Näemme selvästi Buddhan läsnäolon buddhalaisissa taivaissa, näemme Jeesus Kristuksen läsnäolon kristityissä taivaissa, näemme Mooseksen juutalaisissa ja Muhammedin islamilaisissa taivaissa. Näemme tuon niin selvästi ja personallisesti jokaisen vainajan kokemuksena, että jäämme ihmettelemään: Sillä tavallako kaikki on jakautunut? Sitäkö tarkoittaa Jeesuksen lause, että Isän talossa on monta huonetta? Mikä silloin on se Isä, joka on kaiken takana? Mikä on hänen talonsa ja kuka on hänen poikansa?

Kun asetamme kysymyksen itsellemme ja tutkimme asioita tarkemmin, teemme uuden hämmästyttävän huomion. Tämä huomio tulee meille seuraavassa lyhyessä muodossa: Mutta Jeesus Kristuksella onkin oma taivaansa, oma huoneensa, joka on ulkopuolella ja kerrassaan riippumaton kristittyjen taivaasta! Vieläpä se näkyy olevan ulkopuolella kaikkia toisiakin taivaita! Ilmapiiri on kuin täynnä kaikkien uskontojen tasa-arvoisia taivaita, siinä ovat myös kristillisten kirkkojen ja lahkojen taivaat, ja nyt saamme yhtäkkiä silmämme auki näkemään, että Kristuksella itsellään on kuin taivas kaikkien toisten yläpuolella. Onko tämä taivas siis korkeampi henkisesti kaikkia buddhalaisia y.m. taivaita? Samalla kuitenkin havaitsemme, että tässä Kristuksen huoneessa ovat toisetkin suuret opettajat, Buddhat, Zoroasterit, Moosekset, Muhammedit j.n.e. – kaikki he ovat siinä. Kristuksen taivas ei olekaan mikään pieni huone, vaan samalla kun se on yläpuolella ilmapiirin toisia taivaita, samalla se myös on niiden sisäpuolella, ympärillä ja ulkopuolella. Sen paikallisuus ei teekään sitä pieneksi eikä millään tavalla rajoitetuksi. Se onkin ääretön avaruus, koko maailmankaikkeus, ja siinä eläviä ja olevia suuria opettajia on paljon, paljon enemmän kuin mitä me tunnemme. Tämä on heidän taivaansa ja he ovat aina olleet siinä. Mutta se on Jeesus Kristuksen taivas, sentähden että he eivät osanneet rakentaa sitä tuommoiseksi kaikkea käsittäväksi, kaikkea syleileväksi taivasten valtakunnaksi, ennenkuin aika oli täyttynyt ja Jeesus Kristus oli suorittanut työnsä. Tämä on muuan ihmeellinen kohta, joka erottaa Vanhan Liiton Uudesta.

Jumalan valtakunta on dynaamisena eli voimaperäisenä todellisuutena, „ikuisena elämänä”, nirvaanana, saavutettavissa ainoastaan maan päällä. Mutta sen perästä kun Jeesus Kristus elämänoppinsa ja esimerkinsä avulla avasi uuden tien Jumalan valtakuntaan, sen perästä hän myöskin taivasten valtakunnassa on tarjonnut uuden autuuden kokemuksen kuoleman jälkeen kaikille, jotka hänen kutsuaan kuuntelevat; vaikkeivät läheskään vielä ole vapautuneet jälleensyntymisen pyörästä. Kristuksen kuolemanjälkeinen taivas on rakkauden taivas, joka sulkee kaikki syliinsä. Jumalan valtakunta on olemassa näkymättömässä maailmassa ja varsinaisesti siihen astutaan täällä maan päällä. Mutta hetkeksi sitä saa kokea vainajana kuoleman jälkeen – ken siihen kykenee astumaan.

Jos nyt kuvittelemme seisovamme Kristuksen „Jumalan valtakunnan” portilla tietäen, että sen sisäpuolella ovat kaikki suuret opettajat, jotka sieltäpäin vaikuttavat uskonnoissaan ja uskontojensa kuolemanjälkeisissä tiloissa, niin näemme omilla silmillämme, ketkä siihen kykenevät astumaan. Huomiomme kiintyy tietysti vainajiin. Mitä vainajia astuu tästä taivasten portista sisälle? Koska näkymättömässä maailmassa yleensä sielunilat, ajatukset ja tunteet kuvastuvat ilman muuta ihmisen aurassa, häntä ympäröivässä ilmakehässä, voimme selvästi ulkomuodon nojalla erottaa kolmenlaatuista vainajia, jotka lähestyvät tätä Kristuksen taivasta ja joille sen portti avautuu.

Näemme ensinnäkin vainajia, jotka vaeltavat ikäänkuin kultaisessa valossa ja koska tämä valo näkyy erikoisesti heidän päänsä ympärillä loistavana gloriana, sanoo oma ajatuksemme meille heti: kas, heillä on elämän kruunu.

Sitten näemme vainajia, jotka tulevat yksinkertaisina ja nöyrinä, mutta joiden sydämen kohdalla on ikäänkuin suuri puhjennut ruusu. Heidän auransa loistaa vaalean punaisena ja kauniina rinnan kohdalla, vieläpä niin voimakkaana, että se rinnan yläpuolella, pään kohdalla hohtaa miltei tumman violetina taustana, jossa lakkaamatta välkähtää ja tuikahtaa näkyviin kultaisia säteitä ja tähtiä. Vaistomaisesti tiedämme, mitä

tämä on, ja sanomme: Kas, rakkauden ruusu on puhjennut heidän sydämessään, ja he rakastavat kaikkia eläviä olentoja jumalallisella, pyhällä rakkaudella.

Sitten panemme merkille vielä kolmannen vainajalajin. Nämä katselevat lapsellisen iloisesti suoraan eteensä ja heidän aurassaan on paljon valkoista hohtoa. Meistä näyttää siltä, kuin he tulisivat hyvin kaukaa ja olisivat hyvin pieniä. He katselevat meitä lempeästi, iloisesti ja puhtaasti. Tunnetta heti sisässämme: Kas, nuo ovat niinkuin lapset, sillä „jos ette ole niinkuin lapset, ette voi päästä taivasten valtakuntaan”. Huomiomme kiintyy heihin, sillä he tuntuvat meistä salaperäisiltä. He ovat nähtävästi lapsieläimiä, mutta ei suinkaan kehittymättömiä eläimiä, vaan lapsia siinä merkityksessä, etteivät tiedä mitään pahasta, eivät usko väkivaltaan, ei alhaisiin laskelmiin, ei sydämettömiin keinoihin. He ovat lapsia, jotka uskovat ainoastaan hyvään, puhtaaseen ja kauniiseen. He ovat lapsia, jotka ovat kuin suojattomia lampaita ja karitsia, joita voi vainota ja joille voi pahaa tehdä, mutta jotka eivät itse asetu vastarintaan, eivät puolusta itseään, eivät tee mitään pahaa. He ovat erikoisesti kiintoisia eläimiä meidän silmissämme, ja me ajattelemme heti: nuo ovat pitkälle kehittyneitä eläimiä.

Näille kaikille taivasten valtakunnan portit avautuvat.

Mistä sitten tulevat nämä vainajat? Arvatenkin he ovat viettäneet jonkun aikaa kristikunnan taivaissa ja saapuvat sieltä? Mutta nyt teemme uuden hämmästyttävän huomion. Kaikkien eri uskontojen ja ulkopuolella uskontoja olevien ryhmien taivasten läpi tulevat nämä vainajat. Eivät he ole yksinomaan kristityitä. Eivät he ole edes kaikki kuulleet Jeesus Kristuksesta. Onpa niiden joukossa semmoisia, jotka ovat kieltäneet kaiken yliluonnollisen, olleet pessimistejä ja eläissään nähneet, että uskonto on enimmäkseen humbugia. He ovat uskoneet vain velvollisuuteen ja ovat säälineet ihmisiä. Mutta heitäkin on niiden joukossa, jotka jokaisesta ryhmästä ja jokaisen taivaan läpi saapuvat Kristuksen valtakuntaan. Tämä huomio painautuu syvälle sydämeemme. Tunnetta, kuinka sielussamme lankeamme polvillemme. Emme voi olla ylistämättä elämää ja elämän Jumalaa, joka on niin äärettömän paljon yläpuolella meidän käsityksiämme. Olemme tottuneet täällä fyysisessä maailmassa ajattelemaan, että toinen uskonto on toista oikeampi ja meidän omamme kukaties ainoa oikea ja nyt me huomaamme todellisuudessa olevan niin, että elämä itse, Jumala, on yläpuolella kaikkien. Elämä ei tee eroa ihmisten ja ihmisten välillä. Elämä rakastaa kaikkia. Sanoohan Jeesus: „Isä antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoillekin.” Todella nöyryytemme hengessämme elämän suuren puolueettomuuden edessä.

Ja uusi kysymys astuu eteemme.

Mikä on syynä siihen, etteivät kaikki vainajat pääse Kristuksen taivaaseen? Omin silmin näemme, että kaikki eivät sinne tule. Toiset taivaat ovat täynnänsä väkeä ja Kristuksen taivas on silminnähävästi kaikista tyhjin. Mikä on syynä siihen, että jotkut vainajat saapuvat tänne, useimmat eivät? Tanne tulo riippuu aina siitä, että kyseessä oleva vainaja on elämänsä aikana joutunut kosketuksiin sielussaan Kristuksen kanssa. Tämä on usein – ehkä useimmiten – tapahtunut hänen tietämättään. Itse asiassa tässä näkyy ero Vanhan ja Uuden Liiton välillä. Jumala on aina ollut kaikkien ihmisten Jumala ja Jumalan Poika eli kosminen Kristus on aina pyrkinyt vetämään ihmisiä puoleensa. Vanhassa Liitossa tämä kävi päinsä ainoastaan siinä tapauksessa, että ihminen itse maan päällä pyrki, ponnisti ja kasvatti itseään, ja niinkuin me täällä edellisissä esitelmissä olemme koettaneet selittää. Jos hän niinkuin vanhan ajan joogit, mietiskelemällä, askeesilla ja itsekasvatuksella sai henkensä nousemaan rakkauden tasolle, Jumalan Pojan tajuntaan, silloin hän joutui kosketuksiin kosmisen Kristuksen kanssa. Mutta Uudessa Liitossa Kristus on Jeesuksen kautta laskeutunut fyysiseen maailmaan, niin että Kristuksen tajunta on elävänä taustana jo tässä näkyväisessä elämässä ja kuka tahansa meistä voi sielussaan päästä kosketuksiin Kristus-tajunnan eli Jumalan Pojan kanssa. Siihen ei vaadita samaa itsekasvatusta kuin ennen. Siihen kuuluu edellytyksenä nyt, että ihminen tavalla tai toisella unohtaa oman persoonallisen pikku minänsä ja edes hetkeksi täyttyy inhimillisillä tunteilla, esim. sydämellisellä rakkaudella toiseen tai johonkin korkeampaan.

Uusi Liitto on vain sitä, että „liitto Jumalan kanssa” nykyään on lähempänä ihmiskuntaa kuin ennen. Kun sanomme, että ne vainajat, jotka eri uskonnoista tulevat Kristuksen taivaaseen, ovat päässeet elämänsä aikana kosketuksiin Kristuksen kanssa, merkitsee tämä käytännöllisesti katsoen muutamia selviä ja yksinkertaisia tosiasioita. Ei heidän ole tarvinnut tietää mitään Jeesus Kristuksesta. Ei heidän kosketuksensa ole riippunut uskonnollisista järjestelmistä, opinkappaleista tai kirkkoista, sillä kukaan ihminen ei ole elämän edessä erikoisemmin armoitettu sen nojalla, että hän kuuluu määrättyyn uskontoon. Jos hän esim. väittää olevansa kristitty ja tunnustavansa omakseen Jeesus Kristuksen, joka aloitti Uuden Liiton, niin tämä korkeintaan merkitsee, että hänellä on laiminlyönneistään suurempi vastuunalaisuus. Ymmärtääksemme, mitä elämän aikana saavutettu kosketus Kristuksen kanssa tarkoittaa, muistelkaamme edellämainittuja kolmenlaisia vainajia.

Jos otamme vainajan, jonka sydän loisti kuin ruusu, merkitsee tämä: Oli ihminen missä uskonnoissa tahansa, oli hän ulkopuolella kaikkia uskontoja, oli hän materialisti tai pessimisti tai mitä tahansa, – jos hän ei kiellä inhimillistä sydäntään, vaan antaa sen puhjeta kukkaan, asettaen sen korkeimmaksi normiksi omassa elämässään, jos hän antaa myötätunnon, rakkauden ja avuliaisuuden olla vaikuttavana voimana kaikissa teoissaan, silloin hän inhimillisen sydämensä kautta pääsee kosketuksiin Jumalan Pojan kanssa. Jumalan Pojan kosminen tajunta on Uudessa Liitossa niin lähellä jokaisen ihmisen sydäntä. Sanotaanhan vertauskuvallisesti, että Kristus kolkuttaa sydämen ovella, kuiskien hiljaa: „Rakas, ole hyvä, unohda itsesi ja avaa minulle.” Ei kysytä ihmisen filosofiaa, ei hänen uskontoaan, ei hänen käsityksiään Jumalasta tai kuolemanjälkeisestä elämästä. Hän ehkä pitää itseään ateistina, pessimistinä eikä luule uskovansa mitään. Mutta jos hän – vaikkapa itseltäkin salassa – kuuntelee sydämensä kieltä ja tottelee sen käskyä olla armelias, auttavainen ja hellä, niin hän itseasiassa joutuu kosketuksiin Kristuksen kanssa ja viedään kuoleman jälkeen valtakunnan portille.

Jos katsomme toista vainaja-ryhmää, n.s. lapsisieluja, sanomme niinkään: Riippumatta siitä mihinkä uskontokuntaan ihminen kuuluu, tai vaikka hän ei tunnustaisi mitään uskontoa ollenkaan, hän voi päästä taivasten valtakunnan asukkaaksi, jos hän on tuntenut hengessään ja järjessään sisäisenä vakaumuksena pitkin maallista elämäänsä, että pahalla ei saada mitään hyvää aikaan. Hän ei ole tahtonut komentaa, ohjata, johtaa tässä maailmassa, vaan hän on mieluummin kärsinyt. Hän on liian nöyrä ja yksinkertainen sielultaan ollakseen missään valta-asemassa. Hän tietää vain, että on turvallisinta ja varminta kärsiä. Ei huutaa, ei suuttua, ei lyödä, ei ryhtyä voiman ja vallan tekoihin. Mieluummin kulkea kuin varjo elämän läpi. Ei loistaa toisten joukossa, ei olla kellekään häiriöksi, ei vaivaksi eikä kärsimykseksi. Mieluummin itse kärsiä mitä tahansa. Hänen sielunsa on kuin viaton lapsi. Hän vain tuntee, että surua ja onnettomuutta on niin paljon maailmassa, ettei hän itse soisi sitä millään tavalla lisäävänsä. Hän tahtoi päinvastoin kantaa toisten ristiä, keventää toisten raskaita taakkoja, tehdä mitä tahansa toisten hyväksi, mutta ei itse koskaan aiheuttaakaan mitään pahaa maailmassa. Hän koettaa aina olla iloinen saadakseen toisia hyvälle mielelle, herättääkseen toisissa lempeitä tunteita, anteeksiantavaa hyvyttä. Eläen tällä tavalla hän on jo maan päällä taivasten valtakunnan asukas, ja kuoleman jälkeen sen portti pian hänelle avautuu. (Näitä tällaisia vainajia tulee muuten paljon itämailta Kristuksen luo.)

Jos lopuksi ajattelempa kolmatta ennenmainittua ryhmää, niitä vainajia, jotka tulevat loistavina elämän kruunuun päässä, ovat he puolestaan semmoisia ihmisiä, jotka joko erikoisen karmansa nojalla ovat nopeasti kehittyneet taikka sitten väsymättöminä ja voimakkaina totuuden etsijöinä löytäneet Jumalan Pojan. He ovat niitä ihmisiä, joiden hengessä järki on mennyt auki. Järki on heissä kirkastunut, niin että he ovat tehneet suurenmoisen henkisen kokemuksen. He ovat kokeneet sen, minkä Paavali koki Damaskuksen tiellä. He ovat nähneet Jumalan Pojan. Tämä merkitsee käytännössä seuraavaa. Jos esim. buddhalainen on miettinyt paljon, etsinyt totuutta ja äkkiä eräänä päivänä tullut „valaistuksi”, tuntuu hänestä, kuin Buddha olisi tullut hänen luoksensa. Eikä ainoastaan hänen luoksensa, vaan häneen. Hänen sisässään on mennyt jokin auki. Hän on nähnyt suuren avaruuden ja siinä avaruudessa hän on tuntenut Buddhan läsnäolon. Buddha on avaruudessa ja Buddha on hänessä. Kuka ties hän on Buddhan nähnytkin. Hän on herännyt, hänestä on tullut buddha. (Uudestisyntyminen on minusta paras nimitys.) Läpikäytyään tämän salaisen,

personallisen kokemuksen hän ei luultavasti uskalla monellekaan siitä kertoa, ehkä ei kenellekään, mutta gloria on muodostunut hänen päänsä ympäri, hän on saavuttanut elämän kruunun. Hän on joutunut hengessään kosketuksiin Jumalan Pojan kanssa.

Jos taas kristitty tekee tämän kokemuksen, hän näkee saman avaruuden, mutta nimittää sitä Isäksi ja tuntee itse olevansa poika tässä Isässä. Ja koska Jumalan Poika on Kristus, hän sanoo itselleen: „Minä olen Kristus.” Hän tuntee ja tietää olevansa Kristus, Jumalan Poika. Silloin joskus myös tapahtuu, että Jeesus tulee häntä vastaan tässä tajunnan tilassa. Niinhän tapahtui Paavalille. Kun Paavalille avautui Jumalan Pojan mystério, kun hän näki, että Jumalan Poika oli se ihmeellinen koko maailman käsittävä tajunta, joka nyt oli hänessä, hän samalla näki Jeesuksen ja tunsu ja tiesi, että Jeesus oli yhtä tämän Jumalan Pojan kanssa. Hän kuulikin Jeesuksen sanovan: Mitä sinä taistelet minua vastaan? Minähän elän ja olen tässä valossa. Silloin Paavali aivan sokaistui suuresta valosta.

Monet ihmiset huolimatta siitä, mihin uskontokuntaan ovat kuuluneet, ovat tehneet tämän kokemuksen. He ovat kokeneet kosmista Kristusta, kukin oman uskontonsa mukaisesti. Vanhassa Liitossa ei voinut päivätajunnassa tällä tavalla kokea Jumalan Poikaa. Tämä on juuri sitä uutta, joka kuuluu Jeesus Kristuksen työhön. Meidän tulee vain ymmärtää, että nimet eivät merkitse paljoa todellisuudessa. Jos buddhalainen, joka ei ole kuullut mitään Jeesus Kristuksesta, sanoo „avaruus” ja „Buddha”, ei se ole mitään totuuden pilkkaa, sillä muodolliset nimitykset eivät merkitse Jumalan edessä mitään. Kun buddhalainen tai kuka muu tahansa on tällä tavalla tutustunut Jumalan Poikaan, hän kyllä myöhemmin sitten saa tietää kuinka asiat ovat. Kokemuksessaan hän on päässyt tien alkuun.

Tien alku on uskossa, kuten Jeesus Kristus sanoo. Siihen meidän pitäisi pyrkiä, sitä tavoitella. Kaikkien kristittyjen tulisi ottaa juuri tämä huomioon. Kaikkien pitäisi seurata Jeesusta pyrkimällä totuuden tietoon, Jumalan tunteen, siihen elävään kosketukseen Jumalan Pojan kanssa, joka saavutetaan uskossa.

Mitä usko on? Se on ensinnä luottamusta Jeesukseen. Mutta se ei ole sitä luottamusta, että hyppäämme Jeesuksen kaulaan, jotta hän kantaisi meidät Jumalan luo taivaaseen. Kristikunta tahtoo harhauskossaan vaivata yhtä ihmistä. Kaikki kristityt riippukoot hänen kaulassaan. Sellainen on tunnelma kristikunnassa. Tätä ei ole alkuaan tarkoitettu uskolla Jeesukseen. Eikä Jeesus ole sitä tarkoittanut. Hän on tarkoittanut uskolla itseensä sitä, että meidän tulisi luottaa hänen sanoihinsa niin paljon, että ryhtyisimme häntä seuraamaan tässä elämässä. Jeesus on tarkoittanut, että: „jos teistä näyttää käsittämättömältä ja yliluonnolliselta, että ihmisen pitäisi olla hyvä, kun maailmassa on niin paljon pahuutta, niin luottakaa ja uskokaa minuun. Minä olen sen tien kulkenut. Minä tiedän, että se vie Isän luo.”

Kun siis uskomme häneen — ja niitä ihmisiä on aina joitakin kristikunnassa, ei juuri niitä, jotka loistavat, mutta niitä pieniä, jotka yksinkertaisessa nöyryydessään ymmärtävät, että uskolla Jeesukseen tarkoitetaan hänen seuraamistaan, — niin astumme sille tielle, joka vie meidät, jos ei heti, niin ainakin viimeistään kuoleman hetkellä Jumalan Pojan mysteriorin näkemiseen.

VI.

KRISTUKSESSA KUOLEMINEN.

Olemme puhuneet siitä, kuinka Kristuksen taivasten valtakunta avautuu kuoleman jälkeen muutamille valiosieluille, jotka jo maallisen elämänsä aikana ovat avanneet sydämensä ja mielensä Jumalan Pojan totuudelle ja rakkaudelle.

Nyt on meidän kohdistettava huomiomme toiseen kysymykseen: kuinka käy kuolemassa kaikkien tavallisten ihmisten? Onko heidän suhteensa kuolemaan millään tavalla muuttunut Jeesus Kristuksen työn kautta, vai onko se pysynyt samanlaisena kuin vanhojen uskontojen, profeettain ja mysterioiden aikoina? Kohdistuiko Jeesus Kristuksen työ parhaasta päästä valittuihin, hänen omiin opetuslapsiinsa, vai kohdistuiko se myös toisiin ihmisiin? Kuinka tämä asia on ymmärrettävä? Se on todella asia, joka on tutkimuksemme arvoinen ja jota meidän totuuden etsijöinä on velvollisuus tutkia.

Meidän täytyy muistaa eräs asia. Ei ollut kukaan Vanhassa Liitossa, ei kukaan suurista viisaista, ei kukaan uskontojen Vapahtajista rakastanut ihmisiä niin paljon kuin Jeesus Natsarealainen. Ei ollut kukaan uskaltanut, ei ollut kukaan osannut rakastaa niinkuin hän. Sentähden hänen asemansa ja vaikutusvaltansa ihmiskuntaan tuli erikoiseksi, sentähden hän osasi ottaa Jumalan Pojan kokonaan omaan itseensä. Toiset Vapahtajat ennen Kristusta olivat aina ajatelleet samalla oikeutta ja pitäneet mielessään karman suurta lakia, jumalallista järjestystä maailmassa, eivätkä olleet ajatelleet karman muuttamista tai voittamista, — ainoastaan sen loppuun suorittamista. Jeesus Kristus oli ensimmäinen, joka tuhansien vuosien aikana oli uudelta kannalta pohtinut kysymystä ihmiskunnan suhteesta karman lakiin.

Hän katseli ihmisiä ja heidän sydämiään jokapäiväisessä elämässä. Missä oli se äiti muinaisinakaan aikoina, joka ei olisi tahtonut lastaan varjella turhista kärsimyksistä, joka ei itse olisi ollut valmis kärsimään poikansa puolesta, jos tämä oli johdettu harhateille? Jeesus oli monissa ruumistuksissa huomannut, että ihmisten rakkaus saattoi olla niin voimakkaan kiihkeä ja samalla itsensä unohtava, että he eivät ainoastaan tahtoneet tasoittaa ulkonaisen elämän tietä rakkailleen, vaan ennen kaikkea sydämestään toivoivat, että heidän lapsensa ja ystävänsä kasvaisivat paremmiksi ja viisaammiksi ihmisiksi kuin he itse, jotteivät tarvitsisi niin paljon kompastua ja erehtyä tiellä, ennenkuin ymmärtäisivät, mikä on oikea ja hyvä. Tässä toiveessaan vanhemmat ihmiset melkein aina pettyivät, mutta kuinka moni omaa elämäänsä ajatellen sanoi itselleen: Jos olisi ihmisellä ystävä tai omainen, jonka rakkaus olisi niin läpeensä luotettava, lämmin ja lempeä, että hän sille voisi huolensa uskoa, niin varmaan hän säästyisi turhia erehdyksiä tekemästä.

Onhan filosofeja, jotka arvelevat, että on turha sanoilla ja teoilla sekaantua toisten ihmisten asioihin estääkseen heitä pahaa tekemästä, sillä kyllä jokainen ihminen kulkee omaa kadotustaan kohti, niin kauan kunnes hän itse pysähtyy. Ei toinen voi häntä synnistä varjella, jollei ihminen itse tahdo.

Mutta eiköhän tuo ole liian materialistinen käsityskanta? Eiköhän sittenkin ainakin esimerkkiä näyttämällä voitaisi varjella nuoria paljosta pahasta ja saattaa heitä kulkemaan tietään suoremmin? Näin uskomme vahvasti nyt kristikunnassa — ja toivottoman yksinäisiä me muuten sielussamme olisimme — ja onhan todellinen viisaus aikojen aamusta lähtien opettanut, että me ihmiset olemme yhtä hengessämme, veljiä keskenämme ja sängen riippuvaisia toisistamme.

Tätä kaikkea oli Jeesus elämiensä vierieissä ajatellut. Hänen oma sydämensä paloi rakkaudesta ihmisiä kohtaan, jotka olivat täällä kuin orpoja, näkemättä tietä ja näkemättä mitä elämä on. Sentähden hän oli

päättänyt antaa itsensä ja kaikkensa voidakseen ihmiskuntaa palvella. Hänen suurenmoinen rakkautensa ja itseuhrauksensa vei siihen elämään, jossa hän sai kunnianimen „Kristus”, jolloin siis Jumalan Poika, itse suuri maailman Logos, kosminen Kristus saattoi ruumistua häneen ja tulla hänessä eläväksi. Jeesus Kristus toi Isän rakkauden ihmiskuntaan, niin että Jumalan Poika elää meidän ihmiskunnassamme ja on välittömästi lähellä jokaista ihmisyyksilöä.

Rakkautensa voimalla Jeesus Kristus oli tilaisuudessa suuressa määrin muuttamaan niitä n.s. mysterioita, jotka koskevat fyysillistä elämää ja elämää kuolemanjälkeisissä kiirastulissa, helveteissä ja taivaissa. Hän saattoi tuoda jotain omaa siihen kaikkeen. Koska näkymättömät maailmat ja kuolemanjälkeinen elämä on lähempänä hänen tajuista vaikutusvaltaansa, on luonnollista, että hän juuri näkymättömässä maailmassa kykenee tekemään enemmän kuin näkyväisessä. Sentähden hän on tuonut kuin uuden voimavirran, uuden sysäyksen kuolemanjälkeiseen elämään ja kuolemanjälkeiseen karmaan.

Jossain määrin hän on jo karman herrana kuolemanjälkeisessä elämässä. Ei sillä tavalla, että hän pyyhkäisisi pois kenenkään ihmisen kärsimyksiä ja vapauttaisi hänet kiirastulen kahleista. Jumalallista karman lakia ei voi muuttaa. Mutta mikä kärsimys on? Kärsimys on itsessään subjektiivinen ilmiö, kärsimys johtuu ihmistajunnan suhtautumisesta määrättyihin asioihin, jotka ovat omiansa aiheuttamaan kärsimystä. Kaksi ihmistä eivät koskaan kärsi yhtä paljon eikä samalla tavalla samassa tilanteessa. Toinen tulee toivottomaksi, huutaa ja parkuu tuskissaan, toinen koettaa hillitä itseään, kolmas voi olla iloinen ja nöyrä keskellä tuskiaan. Ihmiset kärsivät eri tavalla. Kärsimys riippuu ihmisistä, eikä ainoastaan ulkonaisista seikoista. Kärsimys on subjektiivista, toinen voi kärsiä samasta asiasta enemmän kuin toinen, mutta sentähden ihminen myös voi taittaa tuskalta kärjen oppimalla suhtautumaan kärsimykseen uudella tavalla, — ja tässä suhteessa me voimme auttaa toisiamme.

Ymmärtäkäämme Jeesus Kristuksen työtä kuolemanjälkeisessä elämässä. Ei hän nosta meitä pois helvetistä eikä hän puhalla kiirastulta sammuksiin. Mutta hän koettaa järjestää niin, että otamme vastaan kärsimyksemme oikealla tavalla. Eikä Jeesus Kristus opeta ainoastaan valituita, jotka nimenomaan ovat hänen opetuslapsiaan, vaan välittömästi kaikkia ihmisiä, jotka uskovat hänen nimeensä, — ja välillisesti toisiakin. Sillä hän tahtoo omalla iankaikkisella elämällään koko ajan todistaa, että rakkautta on olemassa.

Mutta miksi sanomme hänen auttavan välittömästi ainoastaan niitä, jotka uskovat hänen nimeensä? Tämä seikka ei ole vaikea ymmärtää. Näkyväisessä maailmassa voimme muutta mutkitta auttaa toista ihmistä hädässä. Jos apua tarvitseva on ilman leipää, annamme hänelle leipää, ja jos hän on ilman vaatteita, annamme hänelle vaatteita. Näkyväisessä maailmassa emme kysy ihmisen uskoa antaaksemme hänelle apua. Mutta näkymättömässä maailmassa on hiukan toisin. Siellä ihmisen on avattava sielunsa, jotta häntä voitaisiin auttaa. Olemme ennen maininneet, kuinka vaikeata on auttaa kuollutta, joka on kuollut tapaturmaan, esim. hukkunut meren aaltoihin. Hän on viettänyt viime hetkensä suuressa kiihtymyksessä ja pelossa, on koettanut niin kauan kuin mahdollista uida ja pelastautua, mutta on lopulta uupunut ja vajonnut syvyyteen. Nuo järkyttävät hetket ovat niin painuneet hänen tajuntaansa, että hän toisella puolella yhtämittaa elää ne uudestaan. Yhtämittaa hän ui ja pyrkii pelastumaan, mutta uupuu ja hukkuu ja herätessään huomaa taas olevansa meren aalloissa. Häntä on vaikea auttaa, koska on kysymyksessä subjektiivinen tajunnantila. Täytyy päästä sisään hänen tajunnantilaansa, jotta häntä voisi auttaa. Eikä hänen tajuntaansa pääse, ellei voi herättää hänen huomiotaan niin, että hän itse niin sanoaksemme avaa oven ja myöntyy ottamaan vastaan apua. Eihän näkyväisessä maailmassa voi pistää leipää toisen suuhun, jos ei toinen itse tahdo syödä, — toisen puolesta ei voi syödä. Samalla tavalla täytyy vainajan näkymättömässä maailmassa itse suostua siihen henkiseen apuun, jota Kristuksen nimessä hänelle tarjotaan.

Kyllä Jeesus välillisesti voi auttaa niitäkin sieluja, jotka tulevat toisista uskonnoista, mutta se tapahtuu silloin niiden uskontojen viisaitten perustajien eli Vapahtajien nimessä. Jeesus on kyllä saanut auttajia, niin että käytännöllisesti katsoen koko Valkoinen Veljeskunta on mukana hänen työssään. Mutta kaikki viisaat eivät ole täydellisesti vielä omaksuneet Jeesus Kristuksen menetelmää.

Tahdomme nyt sitä selittää.

Muistelkaamme ensimmäistä seurakuntaa Jerusalemissa, jota ensin johti Pietari ja sitten Jaakob. Vaikuttavin opetus, joka kaikista enimminkin liikutti n.s. juutalaisia ja n.s. pakanoita, oli opetus Messiaasta, kristittyjen Jeesus Kristuksesta, joka oli voittanut kuoleman omassa ylösnousemuksessaan. Miksikä tämä oli niin vaikuttava opetus? Sentähden, että ihmisillä oli yleensä siihen aikaan, niinkuin historiasta tiedämme, sangen synkkä käsitys kuolemasta. Jos uskottiin, että oli elämää kuoleman jälkeen, oli se elämä ihmisten mielestä ikävää ja synkkää. Niin hyvin Palestiinassa kuin pakanallisessa Europassa oli kuolema-käsitys kovin epävarma ja hatara. Kuolema tuntui kaikista pelottavalta. Se oli elävien vihollinen. Vanhoissa hautakirjoituksissa roomalaisessa maailmassa moititaan jumalia, jotka ovat ottaneet jonkun nuoren ihmisen pois: „Minähän en olisi suinkaan tahtonut kuolla, mutta te julmat jumalat veitte minut.” Maailmaa hallitsevat jumalat ja voimat olivat vihamielisiä ihmisille. Juutalaisten Jahvehkin oli niin ankara ja niin täynnä vihaa ihmisiä kohtaan heidän syntiensä johdosta, ettei ollut lohdullista ajatella kuolemanjälkeisiä kohtaloita. Kuolema oli joka tapauksessa synkkä ja hirmuinen. Ei kukaan tahtonut kuolla. Tähän maailmaan, jossa näin epäiltiin ja pelättiin kuolemaa, tuli sitten kristittyjen ihmeellinen sanoma: „meidän Messiaamme on voittanut kuoleman. Nyt te voitte kuolla rauhassa, sillä hän auttaa teitä.” Tämä lisäys – uskokaa häneen, hän auttaa – hämmästytti, herätti uteliaisuutta ja muuttui monelle sanomattomaksi lohdutukseksi.

„Uskokaa Jeesukseen, niin kuolema on teille suloinen.”

Mikä usko sitten on? Tässä yleisemmässä eksoteerisessa merkityksessä usko ei vielä ole sama kuin esim. Paavalin Damaskus-kokemus, vaan näkemys siitä, että ihminen on toinen kuin eläin ja että ihmisen pitää voittaa eläin ja luopua itsekkyydestään. Tätä kaikki uskonnot ovat opettaneet. Maailma ei kuuntele niiden ääntä, sillä useimmissa ihmisissä hallitsee vielä eläin, joka on itsekäs, turhamainen, suuttuvainen, kateellinen ja nautintohimoinen. Emme suinkaan ole täydellisiä ihmisiä vielä. Olemme vasta ihmisiksi syntymässä, suureksi osaksi vielä eläimiä ihmisen muodossa. Sentähden suurissa uskonnoissa on koetettu opettaa ihmisille, millä tavalla heidän tulee luopua pahasta ja synnistä, millä tavalla kasvattaa itseään, millä tavalla pyrkiä ja ponnistaa. Ja kaikki keinot ovat perustuneet uskoon ja luottamukseen, joka saa ihmisiä innostumaan ja pyrkimään puhtauteen ja Jumalaan.

Kristillisessä maailmassa puhutaan paljon uskosta, mutta usko ei läheskään jokaiselle ihmiselle merkitse oman sydämensä puhdistamista, sitä iloa ja innostusta, joka kannustaa synnistä luopumaan ja jota usko todellisuudessa on. Kuitenkin jokainen todellinen ja todella kokenut kristitty myöntää, että uskon ainoa käytännöllinen merkitys on sen vaikutuksessa siveelliseen elämään.

Se usko siis, jota ensimmäisessä kristillisessä seurakunnassa saarnattiin ja jota Paavali saarnasi n.s. pakanoilta, oli uskoa siihen, että Jeesus Kristus on ihmiskunnan ystävä, rakastaja ja ihmeellinen auttaja, että kun häneen uskoo ja luottaa, niin hän auttaa kuoleman jälkeen. Usko häneen sai aikaan mielenmuutoksen ja kääntymyksen pois entisestä syntisestä elämästä. Vaivainen ja syntinen ihminen syntyi kuin uudestaan uskossa. Ei hän enää tahtonut ajatella, ei tuntea eikä tehdä mitään saastaista, mitään pahaa, mitään väärää. Olihan olemassa vapahtaja, niin vahva ja niin suuri, niin puhdas ja niin ylevä, että hän osasi auttaa ihmisiä. Oli olemassa näkymätön olento, joka rakasti häntä niin, että tahtoi auttaa häntä sekä nyt että kuoleman jälkeen. Todistivathan apostolit ja muut kristityt, että hän varmasti auttoi, jos uskoi ja luotti häneen, niin että sanoi omalle sydämelleen: „nyt olen sinun omasi, oi Vapahtajani ja Mestariini. Nyt minä en tahdo olla paha, en syntinen, en epäpuhdas. Nyt tahdon tehdä sinun töitäsi ja seurata sinua tässä maailmassa.”

Kun ihminen näin sanoi omalle sydämelleen, sai hän kokea, että Mestari oli ystävä, joka ojensi kätensä.

Tämä oli ensimmäisten kristittyjen kokemus. Se on samaten ollut tuhansien ja taasen tuhansien ihmisten kokemus kuluneiden 1900 vuoden aikana. Mestari ojentaa kätensä. Mestari itse tai hänen enkelinsä.

Uskovaisen ihmisen kuolema on silloin semmoinen, että viimeisenä hetkenä, kun hän on noussut korkeampaan tajuntaansa ja läpikäynyt menneen elämänsä, kun hän ikäänkuin on nostanut silmänsä näkemään, mitä on hänen ulkopuolellaan, hän näkee joko Kristuksen, Vapahtajan itsensä, taikka hänen lähettäminään enkeleinä kuolleita omaisiaan, jotka tulevat hänen luoksensa tervehtimään häntä uuden maailman kansalaisena. Kuolevan ihmisen mielen valtaa sanomaton hämmästy ja ilo. Vaikka hän on elämänsä aikana uskonut, että kuolemanjälkeistä elämää on olemassa, vaikka hän on uskonut Kristukseenkin sillä tavalla kuin todelliset kristityt kristikunnassa ovat uskoneet, ei hän sittenkään ole ollut selvillä kuolemanjälkeisestä elämästä, sillä ei siitä oltu puhuttu tarkasti kirkossa. Hän on ehkä protestanttisen kirkonopin mukaan kuvitellut, että se on jonkinlaista nukkumista, josta Kristus herättää viimeisenä päivänä. Nyt hän sanoin kuvaamattomasti hämmästy, kun hänelle yhtäkkiä selviää, että kuolema onkin suurenmoisen ihana ja kaunis asia! Ei hän lähde vieraaseen, yksinäiseen maan kolkkaan, ei hän lähde pois ihmisten luota, päinvastoin hän nyt tapaa niitä rakkaitaan, jotka ovat menneet Tuonen virran yli ennen häntä. Suurella ihastuksella hän poistuu ruumiistaan ja nousee noiden rakkaittensa luo. Kristus on muuttanut kuolemisen autuudeksi ja lähinnä seuraavassa kuolemanjälkeisessäkin elämässä tulee näkyviin Kristuksen työ ja vaikutus.

Kun ihminen on kuollut Kristuksessa, on hänen elämänsä astraali- eli henkimaailmassa, ennenkuin hän tulee kiirastulen eteen, persoonallisesti rikasta. Ennen on jokaisen ihmisen elämä ollut onnellista ja sisältörikasta vasta taivaassa, mutta Kristuksessa kuolleille se nyt on sitä jo astraali-maailmassa. Eivät he kylläkään muutu toisenlaisiksi, elävät edelleen omassa vanhassa persoonallisuudessaan, – ja korkeampi minä heistä erkanee. Astraaliruumis on kyllä kevyt ja nuorekas, mutta elämän tekee henkimaailmassa rikkaaksi se seikka, että se on järjestetty kulttuuri-elämäksi. Sitä se ei ollut ennen, mutta Jeesus Kristuksen jälkeen on elämä tuonelassakin kultivoitu. Se ei ole järjestetty ainoastaan luonnon varaan, vaan siinä on inhimillistäkin järjestystä. Ihmiset koettavat toisiaan opettaa ja auttaa. Tuonelaan on perustettu kokonaisias kasvatustaitoksia, kouluja ja opistoja. Ihminen otetaan kuoltuaan vastaan kuin lapsi johonkin kouluun. Hän kyllä ei voi oppia mitään, joka olisi vierasta hänen persoonalliselle ajatuskyvyllään. Hän ei voi oppia mitään uutta, johon vaadittaisiin välitöntä yhteyttä korkeamman minän kanssa. Mutta hänen persoonallista tajuntaansa kasvatetaan ja kehitetään, niin että se oppii ymmärtämään kuolemanjälkeistä elämää ja samalla maanpäällistäkin fyysillistä elämää paremmin kuin ennen.

Kun sitten tulee hetki, että vainajan on astuttava n.s. kiirastulen puhdistukseen, on hän varustettu sitä vastaanottamaan rauhallisella ja kiitollisella mielellä, tietäen senkin, että kärsimys on ohimenevä – ja sitä pikemmin, kuta pikemmin hän itse tahtoo voittaa sen eläimellisen itsekkyyden, joka on hänen omansa.

VII.

RUUSU-RISTI JA KUOLEMA.

Kuolemaa olemme koettaneet kuvata useassa esitelmässä. Olemme koettaneet kuvata, mitä kuolema merkitsee sekä tavallisille kuolevaisille että myöskin niille, jotka ovat ottaneet erikoista opetusta vastaan viisailta, toisin sanoen sitä apua, mitä uskonnot ovat voineet tarjota. Olemme puhuneet kuolemasta sekä menneinä aikoina että nykyaikana. Luonnollisesti astuu nyt vielä eteemme kysymys Ruusu-Rististä ja kuolemasta. Onko meidän nykyaikaisten ruusuristiläisten asema kuolemaan nähden missään suhteessa erikoinen?

Ruus-Risti on meillä teosofisen liikkeen haarautuma. Kysymys ruusuristiläisistä koskee myös teosofia yleensä. Minkälainen on nyt teosofien kuolema?

Jos „teosofi” on ihminen, joka lukemalla teosofiaa y.m. sivistyttävää kirjallisuutta on päätenyt jonkinlaiseen kultivoituun agnostisismiin, on hän vapautunut ahdasmielisyydestä, uskonkiihkosta ja kuolemanpelosta, mutta ei ole saavuttanut positiivisia tuloksia kuoleman suhteen. Hänen kuolemisensa on luonnon varassa ja hänen kuolemanjälkeinen elämänsä riippuu hänen omista sielullisista ominaisuuksistaan ja taipumuksistaan. Mutta jos teosofinen totuudenetsijä on etsinnässään päätenyt siihen, että itse kaikin puolin pyrkii paremmaksi ihmiseksi, silloin hän vasta on — H. P. Blavatskyn määritelmän mukaan — teosofi, koska hän „tekee teosofiaa.” Hän on silloin ihminen, joka kasvattaa itseään, puhdistaa tunteitaan, terästää tahtoaan, kehittää ajatuskykyään, ja kun hän kuolee, on hänen purgatorionsa joka tapauksessa lyhyt, koska hän jo maan päällä on elänyt puhdistustulussa vapaasta tahdostaan. Koska hän myös on ihminen, joka uskoo Mestareihin, ei hänen ole vaikea oppia tuonelassa tietämättömäin vainajain auttajaksi, mutta hän ei kuulu aina niiden joukkoon, jotka nousevat Kristuksen taivasten valtakuntaan.

Ruusuristiläinen on teosofinen totuudenetsijä, mutta jokin hänet erottaa tavallisesta teosofisen seuran teosofista, sillä miksi hän muuten nimittäisi itseään eri nimellä? Onkin ruvettu puhumaan Ruusu-Risti-teosofiasta, ja ennenkuin voimme ymmärtää ruusuristiläisen suhdetta kuolemaan, on meidän puhuttava vähän Ruusu-Risti-teosofiasta. Tahtoisin tässä painostaa kolmea kohtaa ruusuristiläisessä teosofiassamme, jotka enemmän tai vähemmän poikkeavat vanhan Teosofisen Seuran katsantokannoista.

Teosofisessa Seurassa (Adyar) oli yhteen aikaan tapana tutkia ainoastaan uusia teosofisia kirjailijoita, Besantia, Leadbeateria y.m. Aloittelijoille ei suositeltu ainoatakaan H. P. Blavatskyn teosta. Nämä olivat „liian vaikeatajuisia”, mutta ennen kaikkea hieman vanhentuneita, sillä „uudet opettajat” olivat paremmin selvillä asioista. Viime vuosina on kuitenkin kaikunut äänekäs huuto „takaisin Blavatskyyn” kaikkialla teosofisessa liikkeessä.

Ruus-Risti on alusta lähtien ollut jyrkästi sillä kannalla, että on tutustuttava H. P. Blavatskyn teoksiin, hänen kirjoihinsa ja kirjoituksiinsa, jos tahtoo saada päteven kuvan siitä, mitä teosofia on, sillä Blavatsky oli koko nykyaikaisen teosofian ensimmäinen julistaja. Myöskin voidaan tutustua niihin kirjoihin, jotka kirjoitettiin H. P. Blavatskyn eläessä, hänen lähimmässä, voimme sanoa, ystäväpiirissään. On siis syytä tutustua Eversti Olcottin kirjoihin, Mr. Sinnetin ensimmäisiin teoksiin (ei myöhempiin) ja Mr. Judgen kirjoihin ja artikkeleihin. Oikeastaan yllämainitut jo vastaavat kysymykseemme mitä nykyaikainen teosofia on, mutta onhan toisiakin teoksia siltä ajalta, teoksia, joita H. P. Blavatsky itse oli tarkastanut ja joista hän oli lausunnon antanut. Sellaisia ovat Mabel Collinsin kirjat „Valoa Tielle” ja „Valkoisen lootuskukan tarina”, Franz Hartmannin „Ururin puhuva kuva”, „Magia, valkoinen ja musta” y.m. Ruusu-Ristin kannalta on

erittäin tärkeätä, että totuudenetsijät, jotka tahtovat tietää mitä teosofia opettaa kääntyvät näiden auktoriteettien puoleen, alkaen H. P. Blavatskystä. Onhan kirjoitettu satoja kirjoja sen perästä kun Madame Blavatsky kuoli, mutta varsinkin ne, jotka ovat ilmestyneet tämän vuosisadan aikana, ovat useinkin siksi poikkeavia ja eroavia Blavatskyn alkuperäisestä teosofisesta sanomasta, että niitä ei voi suositella ilman muuta sille, joka tahtoo tietää mitä teosofia on. Siltihän nämä kirjat saattavat olla hyvin kirjoitettuja, kiintoisia ja sisältörikkaita. Meidän tulee vain selvästi erottaa todellinen, alkuperäinen teosofinen sanoma kaikesta muusta hyvästä. Muuten jokaisen totuudenetsijän huomio on, ohimennen sanoen, että kuta enemmän hän itse saa kokea henkisiä ja yliaistillisia asioita, sitä selvemmin H. P. Blavatsky astuu hänen eteensä todellisena auktoriteettina – tietäjänä, joka on tiennyt, mistä on puhunut, oli hänen tietonsa sitten hänen omaansa tai – kuten hän itse vaatimattomasti sanoi – Niiden, jotka hänet maailmaan lähettivät.

Toisena näkökohtana meidän Ruusu-Risti-teosofiassamme tahtoisin painostaa sitä seikkaa, että tutkiessamme H. P. Blavatskyn eli Mestarein alkuperäistä teosofista sanomaa, olemme tulleet siihen, että varsinaisena ydinkohtana H. P. Blavatskyn teosofiassa on oppi siitä, jota Blavatsky kirjoissaan hieman peitetysti nimittää Kristus-prinsiipiksi. H. P. B. on aivan kuin kätkenyt suurimman, ytimekkäimmän totuutensa ja julistuksensa tuommoiseen sanaan, joka saa totuudenetsijän itsensä kanssa työtä tekemään, jos hän on todella totuudenetsijä. Hän kysyykin heti: Mitä H. P. Blavatsky oikeastaan tarkoittaa Kristus-prinsiipillä? Ja pian hän tekee kolme havaintoa.

Ensinnäkin H. P. Blavatsky tahtoo teroittaa sitä unohdettua totuutta, että on tehtävä ero Jeesuksen personallisuuden ja Kristuksen välillä. Jeesus Natsarealainen oli alkuperänsä puolesta ihminen niinkuin kaikki muut, mutta henkisesti erinomaisen kehittynyt ihminen, niin että hänessä jalo ja ylevä Kristus-prinsiippi oli elävä. Samalla H. P. Blavatsky aina huomauttaa, että Kristus-prinsiippi ei suinkaan kuulu yksinomaan Jeesus Natsarealaiselle, niinkuin kirkossa tavallaan on luultu, vaan on jokaisessa ihmisessä. Kristikunnassa olemme tottuneet ajattelemaan, että Jeesus Kristus oli Jumalan Poika, ja vaikka lisäämme teologiassamme, että hän oli myös ihminen, ei tämä merkitse mitään käytännössä, sillä Jeesus Kristus, joka syntyi maanpäälle ihmiseksi, oli synnitön ja toisenlainen kuin muut ihmiset – hän oli Vapahtaja. H. P. Blavatsky teroittaa sitä vastoin teosofiassa, että Vapahtaja ei ole ihmiskunnan ulkopuolella, vaan sen sisässä ja jokaisen ihmisen hengessä ja sielussa asuva Kristus-prinsiippi. Tämä Kristus-prinsiippi oli puhjennut kukkaansa Jeesus Natsarealaisessa. Mutta sama Kristus-prinsiippi on elänyt toisissa suurissa viisaissa, uskontojen perustajissa, Mestareissa, tietäjissä. Ja koska Kristus-prinsiippi on meissä jokaisessa, astuu aivan uuteen valoon käsityksemme Vapahtajasta. Vapahtaja on jotain sisäistä meille. Vapahtaja on joka ihmiselle välttämätön, sillä ilman häntä totuudenetsijä ei tule toimeen. Vapahtaja asuu hänessä ja hänen täytyy omassa sisässään tulla yhteyteen Vapahtajan, s.o. Kristus-prinsiipin kanssa. Tämä on totuudenetsijälle suurenmoinen näkemys. Se on kuin ilmestys, kuin uusi jumalallinen ilmoitus. Elämä muuttuu kokonaan. Hänen elämänsä personallisena olentona tässä maailmassa on äärettömän tärkeä, koska se on pyrkimystä Vapahtajan yhteyteen.

Mutta totuudenetsijä tekee toisenkin havainnon. H. P. Blavatsky mainitsee selvästi kirjoissaan, että Kristus-prinsiippi on sama kuin aatma-buddhi eli kaikkialla oleva henki, mutta myöskin sama kuin *aalaja*, maailman sielu, ja *avalookiteeshvara* eli herra taivaissa.

H. P. Blavatsky tahtoo meille opettaa, että vaikka Kristus-prinsiippi meissä on potentsiaalinen elämä, joka voi herätä ja kasvaa, ei se silti ole mikään „kuollut” automaattinen luonnon voima. Emme saa tarrautua sanaan prinsipi. Prinsiippi merkitsee kyllä sanallisesti periaate, ensimmäinen alku, mutta koska se nimenomaan H. P. B. :n opetusten mukaan on samalla maailman sielu ja herra taivaissa, on se jotakin itsessään elävää ja olevaa. Se on iankaikkisesti hengessä läsnä olevaa todellisuutta, siis – tekisi mieli lisätä – personallisuutta. Se on kuin personallinen Jumala, kuin maailmassa piilevä personallinen jumal-tajunta. Mutta juuri välttääkseen tätä johtopäätöstä H. P. Blavatsky ei koskaan käyttänyt sanaa „personallinen Jumala”. Hän oli saanut kasvatuksensa itämaalaisissa mysteριοissa ja kammoi personallista jumalkäsitettä. Hän kammoi sitä, koska käsite personallisuus helposti vedetään lokaan. Esim. juutalaisessa uskonnossa

Vanhan Testamentin Jahve muuttui irtokuvaksi Jumalasta, kun häntä ruvettiin esittämään personallisena olentona sangen alhaisine tunteineen. Hän saattoi suuttua ja uhata hirmuisilla rangaistuksilla, hän yllytti kansoja sotaan toisiaan vastaan ja valitsi Juudan kansan omaksi lemmikikseen, kiroten toisia pakanoiksi ja Jumalasta luopioiksi. Tällaisia kuvia on luotu personallisesta Jumalasta ja paljon niistä on jäänyt kristikunnan tajuntaan. Kristikunnassakin puhutaan Jumalan vihasta ja vanhurskaasta kostosta; Jumala ei kärsi syntisiä, vaan rankaisee heitä ankarasti kolmanteen ja neljänteen polveen ja syökee epäuskoiset iankaikkiseen kadotukseen. H. P. Blavatskyn mielestä oli näin ollen parempi, että ihminen buddhalaisten tavalla ajatteli Jumalaa personattomaksi. Mitä muuten ne, jotka kaikista enimmäin tietävät jotakin Jumalasta, ovat pakotetut sanomaan? Heidän on pakko sanoa, että Jumala on suuri valkeus, jonka salaisuutta emme kykene ratkaisemaan. Jumalaan mahtuu niin ääretöntä hyvyttä, kauneutta, loistoa, majesteettia ja rakkautta, että kaikki meidän sanamme ontuvat, jos koetamme Jumalaa kuvata. Jos sanomme Jumalaa personalliseksi, pälkähtää päähämme pian ajatus suuresta herrasta, joka päättää sinne ja tänne oman mielensä ja omien oikujensa mukaan. Voimme Jeesuksen tavalla tyytyä nimittämään sitä Isäksi, pitäen mielessä, että tärkeintä käytännössä on meille oma lapsisuhteemme häneen. Ei meidän tarvitse analysoida ja „ymmärtää” Isää, meidän tulee vain uskossa pyrkiä siihen, että Isän henki herää meissä eläväksi.

Silloin teemme totuudenetsijöinä kolmannen havainnon Kristus-prinsiipin suhteen, sen, että muutamat mystikot ovat täydellä syyllä nimittäneet sitä kosmilliseksi eli yleismaailmalliseksi Kristukseksi, maailmankaikkeuden Kristus-tajunnaksi (eli Logokseksi, kuten H. P. B. sanoi). Tämä kosminen Kristus on aikojen aamusta lähtien ollut ihmiskunnan takana ja – niinkuin usein on sanottu – yrittänyt lähestyä ihmiskuntaa. Jumala on aikojen vieressä koettanut päästä yhä läheisempään suhteeseen ihmiskuntaan. Jumala onkin ihmiskunnan historian kuluessa tullut ilmi enemmän ja enemmän suurissa uskonnoissa. Sentähden, sanoo H. P. Blavatsky, emme saa olla suvaitsemattomia toisten uskojen suhteen, kuuluimme mihinkä uskontokuntaan tahansa, sillä sama Jumala on kaikkien uskontojen takana, sama maailman sielu, sama kosminen Kristus. Jokainen myöhemmin esiintynyt uskonto on voinut ehkä vähän enemmän paljastaa Jumalan salaisuutta kuin edelliset, mutta silti eivät uskonnot eettisesti katsoen ole eriarvoisia. Ne ovat kukin ajallaan ja paikallaan olleet sopivia. Mutta vaikka teosofinen elämänymmärrys on tätä seikkaa teroittanut, ei se silti ole tahtonut sanoa, että kaikki uskonnot ovat kaikille yhtä hyviä ja että esim. nykyajan eurooppalainen voisi kuulua mihinkä uskontoon tahansa: kristitty voisi yhtä hyvin tulla muhamettilaiseksi, buddhalainen taas kristityksi tai hindulaiseksi. Ei uskontojen samanarvoisuus merkitse ollenkaan tätä. Tällainen katsantokanta osoittaisi suurta välinpitämättömyyttä ihmisen sielussa. Sellainen ihminen ei ole ainakaan mikään totuudenetsijä.

Teosofia teroittaa meille, että kaikki uskonnot ovat kuin teitä Kristuksen luo. Ei mikään uskonto ilman muuta vie ihmistä Kristuksen eli Jumalan luo. Ihmisen täytyy ottaa oma uskontonsa todelliselta kannalta. Jos uskonto on hänelle kuin vaate, jonka hän heittää päältään, ei se ole mitään. Hänen uskonsa täytyy olla hänen elämänsä. Jos joku on buddhalainen, on hän ainoastaan nimellisesti buddhalainen, ellei hän ota selvää siitä, mitä Buddha opetti. Jos hän tahtoo olla buddhalainen, täytyy hänen seurata Buddhaa. Ainoastaan seuraamalla Buddhaa hän voi päästä Kristuksen luo, kosmisen Kristuksen, aalajan, maailman sielun luo. Sama on laita, oli hän hindulainen, muhamettilainen tai kristitty. Kristitty esim. ristiä itsensä, lukee katkismukset y.m. ja suorittaa teologisia tutkintoja, mutta mikä se sellainen kristinusko on? Ei se ole vielä mitään, sillä kristinusko on vasta sitä, että se, joka tahtoo nimittää itseään kristityksi, ottaa evankeliumista selvää, mitä Jeesus itse on opettanut, ja sitten seuraa elämässään Jeesuksen opetuksia. Se on ainoastaan oikeata kristinuskoa. Tietysti semmoisia kristityitä on aina ollut olemassa ja on nytkin. Eräs seikka on vain suuresti vaikeuttanut kristityitä löytämästä Jeesusta. Se on, että kristityssä pyhässä kirjassa, Raamatussa, on myöskin mukana vanhat juutalaiset pyhät kirjat, n.s. vanha testamentti. Kun kristitty rupeaa ennakkoluulottomasti tutkimaan raamattua, ei hän evankeliumista löydä Jeesus Kristusta, vaan hän löytää Jehovan. Jeesus Kristus on Jehovan poika. Hän ei heti huomaa, mitä Jeesus on sanonut ja opettanut, vaan kaikki jää epäselväksi hänelle. Ainoastaan jos hän on vakava totuudenetsijä, niinkuin aina jotkut ovat, hän luonnollisesti löytää Jeesuksen evankeliumista. Hän löytää hänen sanansa ja käskynsä, pyyhkii mielestään pois teologiset ennakkoluulot ja alkaa seurata Jeesusta. *Kristuksen seuraaminen on kristinuskoa.*

Mutta, kuten sanottu, vakava totuudenetsijä pääsee Kristuksen luo, olkoon hän buddhalainen tai hindulainen tai mikä tahansa. Hän pääsee lopulta Vapahtajan luo, joka on hänessä itsessään. Hän herättää itsessään Kristus-prinsüpin ja pääsee yhteyteen maailman hengen kanssa, kosmillisen Kristuksen kanssa. Sellainen on ihmiskunnan kulku Kristuksen luo. Jeesus Kristus on tässä kohden, tähän saakka, voimme sanoa, samassa linjassa toisten uskonnonperustajain kanssa. Nämä ihmiskunnan jaloimmat pojat ovat löytäneet Kristuksen ja voivat näyttää totuudenetsijälle tietä Kristuksen luo. Niin kuin tunnettu hindulainen pyhä kirja, Bhagavad Gita, sanoo: „Monet ovat tiet, jotka johtavat minun luokseni, mutta minun luokseni ne kaikki johtavat.” Pääasia on ihmiselle, että hän kulkee sitä tietä, jonka hän on löytänyt. Tietänsä kulkemalla hän tulee kosmillisen Kristuksen luo. Sentähden on turha täällä kristikunnassa ottaa esim. Buddha tai Krishna opettajaksi ja valita heidän tiensä. Onhan meillä Jeesus Kristus. Kuitenkin sanon, että vakavassa merkityksessä ihmisellä kyllä on oikeus valita toinenkin Mestari kuin se, joka on hänen silmiensä edessä. Jos kristitty ei ole löytänyt Jeesusta evankeliumista eikä näe Jeesuksen takana Kristusta, voi hän valita Buddhan, jos Buddha hänen mielestään on täydellinen ihminen, jonka takana avautuu jumalallinen avaruus. H. P. Blavatsky esim. oli enemmän buddhalainen kuin kristitty. Hän otti julkisesti Ceylonissa Eversti Olcottin kanssa pansiilin. Hän tunnusti julkisesti buddhalaisessa temppelissä: „Otan Buddhan oppaakseni, otan Buddhan opin oppaakseni, otan veljeskunnan oppaakseni.” H. P. B. ei ollut kristikunnassa nuoruudessaan löytänyt Jeesusta. Ei kukaan hänelle puhunut Jeesuksen opista ja seuraamisesta, eikä hän itse tullut ajatelleeksi koko asiaa. Kun hän itämailla tuli buddhalaiseen piiriin, saattoi hän buddhalaisessa ilmapiiressä tulla kosmillisen Kristuksen luo. Sentähden voimme sanoa, että hän ulkonaisessa persoonallisuudessaan oli buddhalainen ja sisäisesti Kristuksen tuntija. Myöhemmin hän selvään sanoikin Teosofian Avaimessa: „Jos tahdotte olla kristityitä, seurakkaa Vuorisaarnaa.”

Lopuksi on vielä kolmas näkökanta, jota tahtoisin Ruusu-Ristin puolesta painostaa, ja joka tulee ilmi Ruusu-Risti-symbolissa, kun vertaamme sitä Teosofisen Seuran merkkiin. T. S:n merkki on häntäänsä pureva käärme, jonka sisällä on kaksi tasasivuista toisiaan leikkaavaa kolmiota, jotka siten muodostavat kuusikulmaisen tähden, juutalaisen n.s. Salomonin sinetin. Sinetin sisällä on silmukkaristi, s.o. risti, jonka päällä on ympyrä. Silmukkaristi on vanha egyptiläinen symboli. Sitä nimitettiin Egyptissä ankh-ristiksi ja on tavattu muutamissa egyptiläisissä muumioissa rinnalla sydämen kohdalle maalattuna. Se tarkoittaa, että kyseessä olevat vainajat ovat olleet vihityitä ja kuoleman voittaneita, sillä silmukkaristi on kuolemattomuuden vertauskuva – tai pikemmin kuoleman voittamisen vertauskuva.

Vanhoissa mysteriokouluissa – kuten edellä olemme kertoneet – oli oppilaan huippusaavutus pitkän itsekasvatuksen jälkeen se, että hän pääsi sieluruumiissaan, sisäisessä näkymättömässä käyttövälineessään ulkopuolelle fyysillistä ruumistaan. Hänen havaintonsa olivat sängen merkilliset. Hän itse oli toinen olento kuin fyysillinen ruumis. Fyysillinen ruumis makasi tuossa. Hän liikkui vapaana sen ulkopuolella. Hänen vihkiänsä eli hierofanttinsa oli herättänyt hänet täyteen itsetajuntaan tässä toisessa tilassa. Hän oli, niinkuin hänelle selitettiin ja niinkuin hän sai nähdä ja kokea, kuoleman valtakunnassa, ja hän oli itse todistus siitä, että kuolema ei voita ihmistä. Pitkän harjoituksen jälkeen hänen tunteensa ja ajatuksensa olivat niin puhdistuneet, että hän oli voinut päästä fyysillisestä ruumiistaan riippumattomaksi. Kun hän palasi fyysilliseen ruumiiseensa, oli hänellä muisto järeillä tekemistään kokemuksista. Muut ihmiset vaeltavat täydessä pimeydessä, sillä he eivät ole käyneet vainajien valtakunnassa, mutta hän, joka tietoisena oli ollut ulkopuolella ruumistaan, hän oli ratkaissut kuoleman probleemin, hän oli voittanut kuoleman.

Tätä kuvattiin silmukkaristillä. Risti onkin kuva ihmisestä. Jos ihminen levittää kätensä, on hänen päänsä kuin pyörä T:n eli ristin yläpuolella. T-risti sinään kuvaa hengen laskeutumista aineeseen niin syvälle, että aineella on suurempi valta kuin hengellä. Vaakasuora viiva, joka kuvaa ainetta, on pystysuoran eli henkeä kuvaavan viivan yläpäässä ja painaa alas henkeä. Tämä silmukkaristin pyörä, joka on yläpuolella T:tä tarkoittaa, että ihminen on päässyt aineellisesta ruumiistaan erilleen, ja että muisti ja tieto siitä on hänen päässään. Hän ei ole muuten kuolematon olento, mutta hänen aivoissaan on muisto siitä, että hän on voinut olla ulkopuolella fyysillistä ruumistaan. Tätä kuvattiin silmukkaristillä.

Silmukkaristi on myöskin samalla Ruusu-Risti-symboli. Pyörä vastaa ruusua. Jo Egyptissä perustettiin Ruusu-Risti. Salaisen veljeskunnan egyptiläistä looshia nimitettiin Ruusu-Risti-looshiksi.

Ajatelkaamme nyt omaa Ruusu-Ristiämme. Meillä on risti, jota joko ympäröi seitsemän ruusua taikka jonka keskellä on yksi ruusu. Tätä symbolia on parin sadan vuoden aikana käytetty julkisesti Europassa. Minkätähden Ruusu-Risti ei nyt enää ole silmukkaristi, vaan risti ruusuineen? Sentakia, että risti ja ruusu kuvaa sitä uutta aikakautta eli Uutta Liittoa, joka ihmiskunnalle on avautunut Jeesus Kristuksen työn kautta.

Jeesus Kristus avasi uuden henkisen tien ihmiskunnalle. Nyt meidän ei tarvitse mennä ulkopuolelle fyysillistä ruumistamme saadaksemme kokea kuolemaa ja kuoleman voittamista ja kuoleman valtakunnassa oloa, vaan voimme kokea sitä päivätajunnassamme. Sen ei siis tarvitse olla muistoa meille, niinkuin se oli ennen Vanhassa Liitossa esim. Egyptissä. Asia on kyllä sama. Kysymyksessä on sama kuoleman voittaminen, sama tieto kuolemasta ja kuolemanjälkeisestä elämästä. Mutta nyt kaikki tapahtuu päivätajuisesti, nyt kaikkea saamme kokea tässä fyysisessä olotilassamme. Huomautan erikoisesti, ettei tämä merkitse, ettemme voisi saada kokemuksia ulkopuolella ruumistamme. Kokemukset vain eivät ole täydellisiä, eivät vielä sitä, mitä ne ovat, kun ne tapahtuvat fyysisessä tajunnantilassa. Sentähden Ruusu-Risti, jonka symboli on ruusu eli rengas keskellä ristiä eli ristin ympärillä, on yhteydessä Jeesus Kristuksen työn kanssa. Se on alkuaan Egyptistä tullut, mutta toimii nykyaikana Jeesus Kristuksen merkissä.

Ruusu-Ristin täydellinen symboli, kun otamme huomioon, että Ruusu-Risti kuuluu nykyajan teosofiseen liikkeeseen, olisi tämä: Häntäänsä pureva käärme ympäröi Salomonin sinetin, jonka sisällä on ruusu-risti. H. P. Blavatsky viittasi peitetysti Ruusu-Ristiin, kun hän asetti silmukkaristin merkin keskelle. Hän oli itse yhteydessä Egyptin Ruusu-Risti-looshin kanssa ja hän oli kirjeenvaihdossa, niinkuin Eversti Olcottkin, parin egyptiläisen adeptin kanssa, jotka kirjeissään käyttivät Ruusu-Risti-merkkejä.

Ruusu-Risti-merkki, joka Teosofisessa Seurassa merkitään silmukkaristillä, kuvaa suhdettamme kuolemaan. Teosofisen elämänymmärryksen omaksumina katselemme ihmiselämää jälleensyntymisen valossa. Emme hätäile itse kuolemista. Kuolema on luonnollinen tapahtuma ja itseasiassa ihana tapahtuma ihmisen elämässä. Mutta päinvastoin kuin kristikunta emme pyri taivaaseen kuoleman jälkeen. Taivas ei ole elämän päämäärä. Se on väsyneen ihmissielun pitkä, virkistävä lepotila, mutta jokainen ihminen pääsee taivaaseen luonnonlain mukaisesti, sillä mitä meissä hyvää on, se vetää meidät taivaaseen. Samoinhan ensin joudumme kiirastuleen puhdistuaksemme pahastamme. Ei kiirastuli eikä taivas ole ihanteemme. Mitä meidän siis tulee tavoitella? Ikuista elämää. Sitä kyllä sanotaan tavoiteltavan kristikunnassa, mutta verrattain vähän merkkejä näemme siitä. Ikuinen elämä, jota meidän tulee tavoitella, on yläpuolella kaikkia taivaita. Ikuinen elämä on lyhyesti sanoen Kristus ja se merkitsee meille ruusu-ristiläisille, että ikuinen elämä on Jeesus Kristus.

Asetumme ruusu-ristiläisinä maallisen elämämme aikana kaikissa pyrkimyksissämme alkuperäiseen kristittyyn suhteeseen Kristukseen. Yritämme kulkea Jeesuksen Vuorisaarnassa viitoittamaa tietä. Avaamme sielumme ja sydämemme Kristukselle, niin että kosmillinen Kristus, ei ainoastaan meissä heräävänä prinsippinä eli potentsiaalisena voimana, vaan elävänä henkenä Jeesus Kristuksen kanssa tai hänen muodossaan tulee meidän luoksemme. Meille Jeesus Kristus juuri on Vapahtaja. Hän se meidän sielumme puhdistaa ja nostaa. Kehittyessämme ja edistyessämme saamme päivätajuisesti eläytyä kosmisiin mystereihin.

En aio kuitenkaan näissä asioissa viivähtää. Tahdon vain lopuksi sanoa, minkälaiseksi muodostuu tavallisenkin ruusuristiläisen kuolema, jos hän — saavuttamatta näennäisiä tuloksia — vilpittömästi pyrkii eteenpäin sillä tiellä, jonka Jeesus Kristus on käskyissään avannut. Hänessä tapahtuu jotakin, vaikkei hän olisi siitä tietoinenkaan. Hänen yöelämänsä muuttuu. Niinkuin taivaselämä kuoleman jälkeen vastaa fyysillistä päiväelämää kirkastuneessa muodossa, niin tuonela- eli kiirastulielämä vastaa maallista yöelämää.

Kun maallinen yöelämä muuttuu, muuttuu tuonela. Kristusta seuratessa sielu muuttaa yöruumistaan ja pukeutuu häävaatteisiin. Tämä voi heijastua unielämään ja siirtyä päivätajuntaan ihmeellisen ihanina muistoina eli „unina”, mutta se voi myös vaikuttaa vain niin, että herääminen aamulla virkistävän levon jälkeen on ilman muistoja unennäöistä. Seurata Kristusta ja olla hänen sanansaattajanaan yöllä ruumiin nukkuessa ei näet merkitse mitään levotonta liikehtimistä. Se on päinvastoin hiljaisuutta. Se on toimintaa rakkaudessa ja rauhassa ja toimeenpanevana voimana on rakkauden maagillinen rukous.

Sielullisessa maailmassa emme tee työtä liikkeillä niinkuin tässä fyysisessä, sielullisessa maailmassa teemme työtä olemalla jotakin. Sitä mitä todellisuudessa olemme, sitä on työmme tuonelassa. Sentähden emme voi luopua tuonelasta, niinkuin voimme luopua taivaasta.

Kun olemme täällä elämämme aikana yöllä eläneet todellisen ruusuristiläisen elämää, silloin on kuolemamme autuaallista siirtymistä toiselle puolelle. Enkelit ovat meitä vastassa ja usein, hyvin usein Kristuskin. Ja toisella puolen olemme oma itsemme. Olemme sitä mitä olemme olleet öisin täällä.

Ruusuristiläinen, joka on koettanut kulkea Jeesuksen jäljissä, on rakentanut itselleen oman – tavallaan toisen, suuremman – personallisuuden yöelämässään. Siinä hän elää kuoleman jälkeen. Ei hänen tarvitse kadottaa itsetajuntaansa millään tavalla. Hänelle tapahtuu niin sanoaksemme egyptiläinen herääminen ja hän muistaa olleensa koko ajan tämä sama ihminen, joka on parempi, viisaampi, siveellisesti voimakkaampi kuin hänen päivätajuinen personallisuutensa oli. Hän on parempi ihminen tuonelassa kuin mitä hän oli tilaisuudessa olemaan fyysisessä maailmassa. Hän joutuu kouluun ja työhön – työhön tuonelan maailman sivistyttämiseksi. Ja ennenkuin hän lähtee uuteen työhönsä, hän saa Jeesus Kristukselta siunauksen.

Jätämme kuvaamatta tämän työn. Emme siihen kykenekään fyysisellä kielellä. Sen vain voimme varmuutena sanoa, että ei ole mitään niin ihanaa, niin odottamattoman suurenmoisen juhlallista ja kohottavaa kuin kuolla, sen perästä kun elämässämme olemme koettaneet vilpittömästi kulkea Jeesus Kristuksen jäljissä.
